

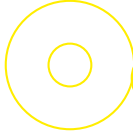
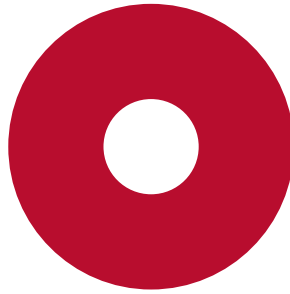
Стратегічний документ
економічного розвитку

Шацької селищної територіальної громади

Волинська область

Зміст

Загальна інформація про громаду 4

Економічний профіль 5

SWOT-аналіз 27

Стратегічні цілі та результати їх досягнення 34

Перелік заходів для досягнення цілей та очікуваних
результатів економічного розвитку громади 42

Проекти..... 47

Проект «Зміцнення співпраці між органами місцевого самоврядування та підприємствами у сфері місцевого економічного розвитку територіальних громад Волинської області» реалізується Мережею захисту національних інтересів «АНТС» та став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та ширій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цього матеріалу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ВСТУП

Цей документ розроблений як універсальний інструмент стратегічного планування для забезпечення сталого економічного розвитку громади. Його основна мета – створити чітку базу для формування конкурентоспроможної економіки через підтримку малого та середнього підприємництва, залучення інвестицій та модернізацію ключових секторів. Документ визначає довгострокові цілі, операційні завдання та конкретні кроки, спрямовані на досягнення економічної самодостатності та підвищення добробуту мешканців громади.

Особливу увагу приділено наступним стратегічним напрямкам:

1. Розвиток малого та середнього підприємництва (МСП):

МСП є основою економічної активності громади, сприяючи створенню робочих місць, підвищенню доходів місцевого бюджету та зміцненню економічної стійкості. У документі запропоновано заходи, які стимулюватимуть розвиток підприємницької діяльності та забезпечуватимуть доступ до необхідних ресурсів.

2. Залучення інвестицій для економічного зростання:

Інвестиції є ключовим драйвером інфраструктурного розвитку, впровадження інновацій та модернізації виробництва. Створення сприятливих умов для інвесторів, включно зі спрощенням адміністративних процедур, сприятиме залученню капіталу в громаду.

У документі враховано економічні особливості громади, що дозволяє адаптувати запропоновані рішення до специфічних умов. Цей підхід спрямований на досягнення збалансованого розвитку та ефективне використання наявних ресурсів.

Завдяки такому стратегічному плануванню громада зможе не лише вирішити актуальні виклики, але й використати свій потенціал для забезпечення економічної стабільності, створення нових можливостей для бізнесу та покращення умов життя своїх мешканців.

Шацька селищна територіальна громада Ковельського району розташована у південно-західній частині Волинської області.

Шацька громада межує на півночі – з Республікою Білорусь, на заході – з Республікою Польща, на сході – з Дубечненською та Заболоттівською громадами, на півдні – з Головнянською та Рівненською громадами Волинської області.

Шацьк

селище
(адміністративний
центр)

30 сіл

що входять до громади

759 кв.км

площа Шацької селищної
територіальної громади

Громаду створено
27.03.2016

53 км

до пункту пропуску
«Ягодин-Дорогуськ»
(залізничний,
автомобільний)

155 км

до обласного
центру, міста
Луцька

94 км

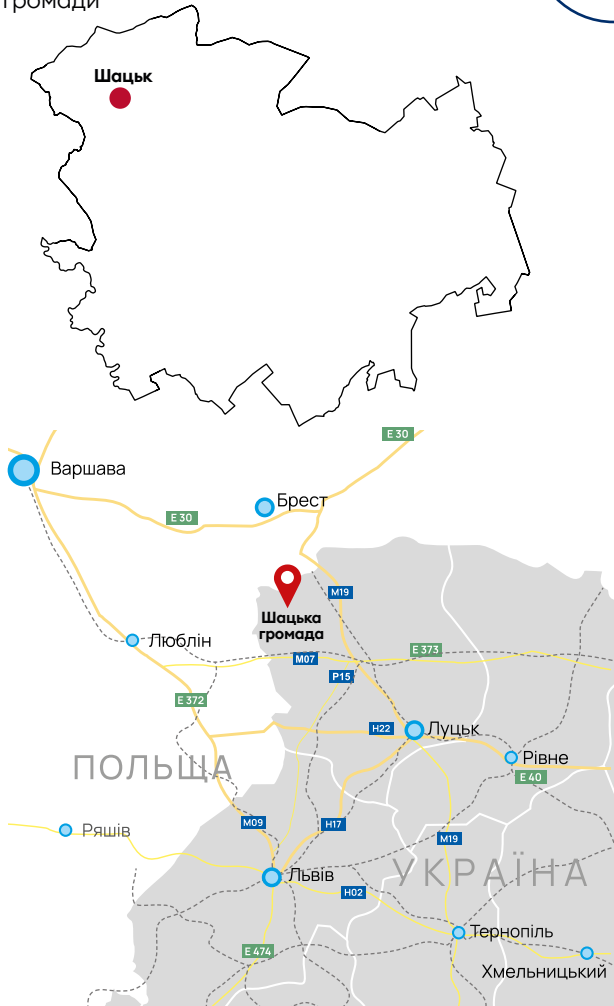

до пункту пропуску
«Устилуг-Зосин»
(автомобільний)

218 км

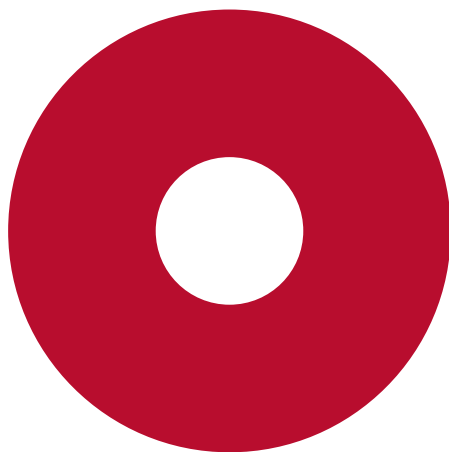

до сусіднього
обласного центру м.Львів

ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

Людські та трудові ресурси

(населення, вікова структура, доходи)

Розробка економічного профілю громади починається з детального аналізу демографічної ситуації, рівня освіти та стану медицини. Ці фактори є фундаментальними для розуміння соціально-економічного потенціалу та викликів, що стоять перед громадою. Демографічні показники – структура населення за віком, статтю, рівнем народжуваності та смертності – створюють основу для оцінки трудового ресурсу, визначають потреби в інфраструктурі та дозволяють ефективно прогнозувати майбутню економічну активність.

Рівень освіти населення є показником кваліфікаційного потенціалу громади. Він безпосередньо впливає на можливості залучення високотехнологічних галузей, розвитку інновацій та створення конкурентного середовища. Стан медицини відображає якість життя та здоров'я населення, що є критичним фактором для забезпечення стабільного трудового ресурсу.

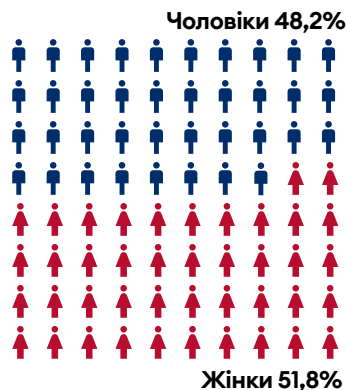
Таким чином, аналіз демографії, освіти та медицини є важливою передумовою для створення економічного профілю, оскільки він допомагає оцінити поточний стан громади і спрогнозувати її потенціал для економічного зростання, адаптуючи стратегічні пріоритети до реальних потреб і можливостей.

16 233

особи

населення громади за останніми офіційними даними станом на 01.01.2024

населення громади за останніми офіційними даними з яких **8409 особи** або **51,8% – жінки** та **48,2% або 7824 особи – чоловіки**

від 0 до 17 років

1416 8,7% | 1385 8,5%

від 18 до 64 років

4 617 28,4% | 4 930 30,4%

після 65 років

1791 5,4% | 2 094 12,9%

40% 30% 20% 10% 10% 20% 30% 40%

Рис. 1 Населення Шацької селищної територіальної громади за гендерною та віковою структурою

За останніми доступними даними населення Шацької селищної громади налічувало 16233 особи, з яких 8409 або 51,8% – жінки та 7824 або 48,2% мешканців – чоловіки.

Найбільше у громаді проживає жінок віком від 18 до 64 років – 4930 осіб або 30,4% від усіх мешканців громади, також 4617 або 28,4% – це чоловіки віком від 18 до 64 років. Загалом працездатне населення громади складає 58,8% всього населення Шацької громади.

Найменше у громаді проживає дітей – осіб віком до 17 років, лише 17,2% всього населення – 1385 дівчат та 1416 хлопців.

Загалом у Шацькій громаді станом на 2022 рік було 3120 офіційно працевлаштованих осіб, що становить 19,2% від усього населення громади і 32,7% - серед осіб працездатного віку.

ВИСНОВОК

Шацька громада налічує 16 233 особи, з яких більшість – 9547 осіб або 58,8% усього населення – це люди працездатного віку. Така демографічна структура вказує на значний трудовий потенціал громади, що надає можливість для її економічного розвитку. Однак, лише 32,7% працездатного населення офіційно працевлаштовані, що створює як ризики, так і можливості для громади. З одного боку, низький рівень працевлаштування негативно впливає на надходження податків та формування фінансово стабільного середовища. З іншого боку, це демонструє потенціал для детінізації ринку праці, що могло б зміцнити економічну базу громади та збільшити її доходи.

Найменша частка населення громади – це діти, яких нараховується 2801 особа або 17,2% від загальної чисельності. Такий показник свідчить про потенційні демографічні виклики у майбутньому, зокрема тенденцію до старіння населення і можливе зменшення трудового ресурсу громади в довгостроковій перспективі. Врахування цих демографічних особливостей є важливим для стратегічного планування економічного розвитку, оскільки громада потребує збалансованих заходів, що підтримуватимуть економічну активність теперішнього працездатного населення та стимулюватимуть зростання молодого покоління.

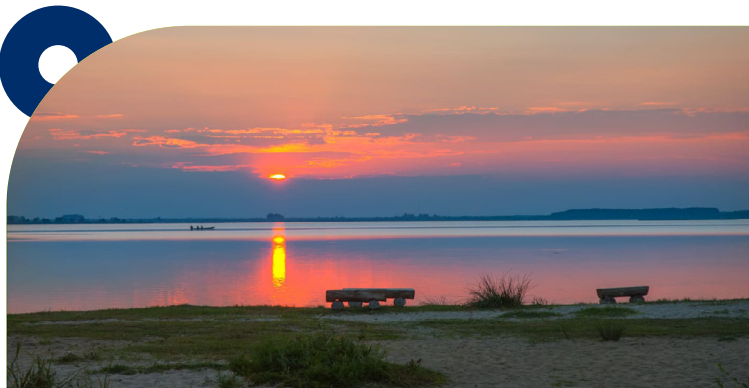

Фото: Юрій Веремчук

29

закладів освіти загалом функціонує у Шацькій селищній територіальній громаді

10

дошкільних закладів освіти

16

закладів загальної середньої освіти

2

заклади освіти за напрямком підготовки дітей

1

коледж

В Шацькому лісовому фаховому коледжі ім. В. В. Сулька здійснюють підготовку за такими спеціальностями:

- 205 «Лісове господарство»
- 205 «Лісозаготівля та первинна обробка деревини»
- 071 «Облік і оподаткування»

Загалом у 2023 році у всіх закладах освіти Шацької селищної громади навчалось 3383 особи, що на 14,7% більше ніж у 2021 році. Таке зростання можна пояснити відсутністю даних щодо кількості студентів в коледжі у 2021 та 2022 році. Тоді як за іншими закладами освіти, окрім дошкільних, протягом 2021-2023 років спостерігалася негативна тенденція – на 4,1% або 85 зменшилася кількість учнів у загальноосвітніх закладах (школах), ще на 1,8% або 8 осіб стало менше вихованців дошкільних закладів освіти.

Фото: Сергій Венцеславський

Медицина

В громаді функціонує 17 медичних закладів: 3 амбулаторії, 1 лікарня, 12 медичних пунктів, 1 санаторій.

Мережа медичних закладів у Шацькій громаді

1

Лікарня

1

Санаторій

3

Амбулаторії

12

Медичних пунктів

У 2023 році у всіх закладах освіти Шацької селищної громади навчалось 3383 особи або 20,8% всього населення громади. Кількість осіб, які навчалися у 2023 році у освітніх закладах Шацької громади на 14,7% більша ніж у 2021 році.

Висновки

Також у Шацькій громаді функціонує 17 медичних закладів, які забезпечують медичними послугами жителів громади - 1 лікарня, 1 санаторій і 15 медичних пунктів та амбулаторій. В середньому один медичний заклад типу медичного пункту чи амбулаторії розрахований на 1080 мешканців громади. На базі ВОС «Лісова пісня», враховуючи її інфраструктуру, кадровий потенціал і унікальні природні умови громади, може бути створений сучасний санітарно-реабілітаційний центр. Такий центр стане надзвичайно важливим у контексті війни, забезпечуючи комплексну реабілітацію для військовослужбовців, ветеранів та всіх, хто постраждав від наслідків війни.

Земельні ресурси громади

Земельний фонд громади становить

75 903,1 га

30,1%

або 22 882,6 га землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення

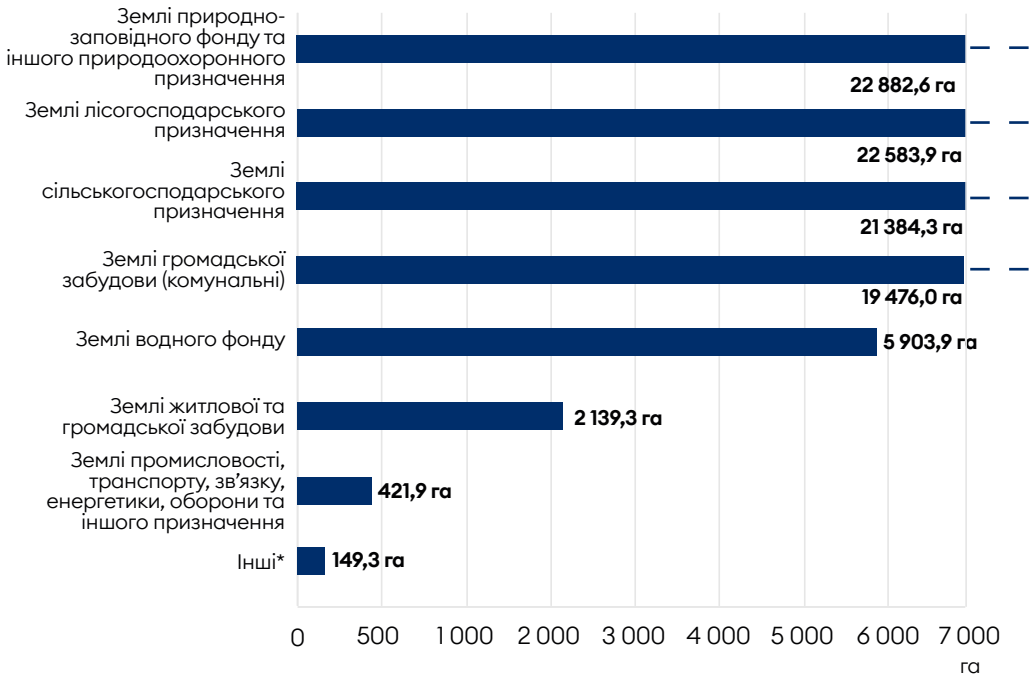
29,8%

або 22 583,9 га землі лісогосподарського призначення

28,2%

або 21 384,3 га землі сільськогосподарського призначення

Загалом такі землі займають 88,1% усієї площі громади.

Розподіл земельних ресурсів у Шацькій селищній територіальній громаді, га

*Землі оздоровчого призначення, рекреаційного призначення та історико-культурного призначення

Особливості ландшафту та рельєфу.

Територія Шацької громади відзначається унікальним природним ландшафтом, який поєднує болотисті, озерні та лісові зони Полісся, що є неповторними у межах України. До складу ландшафту входять ліси, заболочені ділянки (болота, трясовини, лісисті та трав'яністі місцевості), сухі луки, водойми, сільськогосподарські угіддя, а також населені пункти.

Кліматичні характеристики.

Клімат громади є помірно-континентальним, з м'якими зимами та теплим літом. Середньорічна температура становить 7,4°C, найхолоднішим місяцем є січень із середньою температурою -4,9°C, а найтеплішим – липень з температурою 18,0°C. Весною середньодобова температура перетинає позначку 0°C у середині березня, а восени – наприкінці листопада.

Шацьке поозер'я має значний рекреаційний потенціал завдяки сприятливим кліматичним умовам. Період із температурою понад 15°C триває з другої половини травня до серпня та становить 106-120 днів.

Земельні ресурси та ґрунти.

Земельний фонд громади охоплює площу 75,903 тис. га, з яких 49,2% припадає на землі, вкриті лісами (лісгосподарського і природоохоронного призначення), а 28,17% – на сільськогосподарські землі. Близько 64% території громади входить до складу Шацького національного природного парку.

Ліси та їх характеристика.

Лісові угіддя Шацької громади переважно складаються із соснових насаджень (60,9%), а також значною мірою представлені березовими (18,8%), вільховими (16,2%) і дубовими (2,7%) лісами. За віковою структурою лісів переважають молоді насадження (62,8% від загальної площі), тоді як середньовікові становлять 28,0%, пристигаючі – 6,6%, а стиглі – лише 2,6%. Середній вік лісів – 50 років.

Загальний запас деревини оцінюється у 4270,15 тис. м³.

Меліоровані землі. Загальна площа земель із меліоративними заходами сягає 16,9 тис. га, з яких 10 тис. га використовуються для сільськогосподарських потреб.

Ґрунти та їх властивості.

На території громади домінують дерново-підзолисті ґрунти разом із їх різновидами. Такі ґрунти є одними з найменш родючих у регіоні, адже містять небагато поживних речовин. Тому для їх використання потрібні заходи з підвищення родючості.

чості. На цих ґрунтах можна вирощувати лише культури, що не потребують багато поживних елементів чи вологи, наприклад, люпин, озиме жито, гречку тощо.

На додаток, громада має торфово-болотяні, торфові й болотяні ґрунти, які хоча й багаті на поживні речовини, проте через перезволоження та закислення їхня родючість є обмеженою. Також наявні дерново-супіщані, супіщані, оглесні супіщані та суглинкові ґрунти, які найкраще підходять для травосумішів та просяпних культур у лучно-пасовищних сівозмінах.

Сільськогосподарський потенціал.

Відповідно до даних порталу **SuperAgronom.com**, ґрунти Шацької громади мають низьку родючість, їхня оцінка за 100-бальною шкалою коливається від 24 до 45 балів. Водночас супіщані ґрунти й торфовища ідеально підходять для вирощування лохини, яка не потребує високої родючості та специфічного догляду.

Водні ресурси.

Територія Шацької громади багата водними ресурсами, які представлені озерами, річками, болотами, ставками, меліоративними каналами, а також ґрунтовими та підземними водами. На території громади знаходиться 7 річок, 30 озер та 39 ставків.

Поверхневі води відзначаються значною кількістю озер та незначним розвитком річкової мережі. Основні водні артерії – це річки Прип'ять і Західний Буг з їх притоками. Річка Західний Буг разом із притоками **Копайвіка**, яка на території громади переважно каналізована, та **Рита**, що протікає вздовж крайньої західної межі громади, належать до басейну Балтійського моря. Річка Прип'ять, що є правою притокою Дніпра, належить до басейну Чорного моря. Її русло спрямоване та виконує функцію магістральної каналу Верхньо-Прип'ятської осушувальної системи. Крім цього, громада перетинається річками Тенетиска та Рудка, а також кількома безіменними струмками, серед яких один є притокою, що бере початок у с. Світязькі Смоляри.

Шацька група озер є найчисленнішою у Волинському Поліссі. На території громади налічується 30 озер із загальною площею 6338,9 га, що становить 8,3% від площі громади. Найбільшими серед них є озеро Світязь (2621 га), Пулемецьке (1569 га), Луки (673 га) та Люцимер (443 га). Практично всі озера регіону мають спільні давні улоговини стоку та з'єднані між собою поверхневими меліоративними каналами.

Взаємозв'язок між ґрунтовими, напірними та поверхневими водами вказує на те, що навіть незначне порушення одного з компонентів водного режиму може призвести до дисбалансу в усій водній екосистемі. Це підкреслює важливість охорони та відновлення водно-болотних комплексів, що знаходяться поблизу озер або є частиною їх екосистем. Це питання є надзвичайно актуальним для збереження екологічної рівноваги громади.

Висновок

Земельний фонд Шацької селищної громади охоплює 75 903,1 га, з яких значні площі займають землі природоохоронного значення (30,1%), лісгосподарського призначення (29,8%) та сільськогосподарського призначення (28,2%). Така структура земельних ресурсів створює сприятливі умови для розвитку декількох ключових галузей економіки, зокрема в сфері збору та заготівлі продуктів лісового господарства (гриби, ягоди, лікарські рослини, деревина), сільського господарства та туризму.

Розвиток підприємництва в сфері збору та заготівлі продуктів лісового господарства (гриби, ягоди, лікарські рослини, деревина) може стати одним із стратегічних напрямів для громади, оскільки лісові ресурси, при раціональному використанні, забезпечують не лише зайнятість населення, але й стабільний дохід до місцевого бюджету.

Сільське господарство, маючи під собою третину земельного фонду громади, може бути джерелом економічного зростання та зміцнення продовольчої безпеки. Завдяки розвитку цього сектору громада може забезпечити стабільне працевлаштування населення, особливо в сільських місцевостях, а також створити можливості для експорту продукції, що сприятиме притоку зовнішніх інвестицій.

Туризм, у свою чергу, має значний потенціал завдяки унікальному природному ландшафту громади, зокрема великим озерам, які є одними з найбільших в Україні.

Таким чином, структура земельного фонду та водних ресурсів Шацької громади підкреслює необхідність зосередитися на розвитку підприємництва в сфері збору та заготівлі продуктів лісового господарства (гриби, ягоди, лікарські рослини, деревина) і сільського господарства, а також туризму, що дозволить максимально ефективно використовувати природні ресурси, створюючи стабільні економічні умови для громади та підвищуючи її конкурентоспроможність.

Бізнес-середовище

Бізнес-середовище Шацької селищної територіальної громади – це 494 фізичних осіб-підприємців з яких 300 осіб або 60,7% – це жінки і 194 або 39,3% – чоловіки. Така структура бізнес середовища у громаді свідчить про значно кращу підприємницьку активність серед жінок.

Частка фізичних осіб-підприємців до загальної чисельності населення у 2023 році становила 3%.

Рис. 3 Кількість юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у громаді

Фізичні особи-підприємці в 2023 році сплатили 8,3 млн грн єдиного податку, що становить 25% усіх податкових надходжень до місцевого бюджету за мінусом ПДФО.

Це свідчить про активну роль малого бізнесу в економіці громади та його значущість як джерела бюджетних надходжень. Такий внесок підкреслює важливість підтримки та розвитку підприємництва, що сприятиме стабільності та зростанню бюджетних доходів громади в майбутньому.

У 2023 році у Шацькій громаді функціонувало 97 юридичних осіб.

81,4%

або 79 – це підприємства у сфері послуг

4,1%

або 4 підприємства працюють у торгівлі

11,3%

або 11 суб'єктів – це сільськогосподарські підприємства,

3,1%

або 3 підприємства працюють у промисловості

В структурі економіки Шацької громади домінуючі позиції займають суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність у сфері сільського, лісового, рибного господарств та мисливства. Вони забезпечують приблизно 30% від загального обсягу виробленої продукції та наданих послуг громади, що становить важливий вклад у місцеву економіку.

Другим за значимістю сектором є суб'єкти, які надають послуги у сфері охорони здоров'я та соціальної допомоги. Їхній внесок становить майже 26% від загального обсягу виробленої продукції та наданих послуг, що свідчить про високий рівень затребуваності соціальних послуг у громаді.

Третє місце у структурі економіки громади займають підприємства, що здійснюють діяльність у сфері оптової і роздрібною торгівлі, продажу транспортних засобів, а також надають послуги з ремонту. Їхній внесок оцінюється приблизно у 20% від загального обсягу економічної активності громади.

Переробна промисловість, хоча й представлена в громаді, займає скромну частку – близько 8% від загального обсягу продукції, що виробляється на території громади. Цей сектор має потенціал для розвитку, зокрема через залучення інвестицій і впровадження сучасних технологій.

Промисловий потенціал Шацької громади

Промисловість у Шацькій громаді наразі є недостатньо розвинутою, однак має потенціал для подальшого зростання. Основним промисловим підприємством, яке активно працює в регіоні, є ТзОВ «Шацький молокозавод». Воно спеціалізується на виробництві казеїну, вершкового масла, а також широкого асортименту сирів (сулугуні, бринза, чечель, адигейський), забезпечуючи важливий вклад у місцеву економіку. У цій галузі також працює ФОП Поліщук М.М., який займається переробкою молока та виробництвом молочної продукції.

Виробництво харчової продукції в громаді представлено міні-пекарнею ФОП Лікіних О.В., а також кількома підприємствами, що займаються випічкою хлібобулочних та борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок (ФОП Цвид О.А., ФОП Демедюк Н.С. та ін.). Цей сектор сприяє забезпеченню місцевого населення свіжою продукцією та створює додаткові робочі місця.

Деревообробна галузь представлена невеликими приватними цехами, серед яких ТОВ «Дана-Шацьк» та декілька ФОПів. Підприємства цієї галузі виготовляють продукцію для місцевого використання та забезпечують потреби в будівельних матеріалах. Також у громаді працює ТОВ «Фабрика Шачанка», що займається пошиттям одягу, та ТзОВ «Сов-Буд», яке спеціалізується на виробництві готових до використання бетонних розчинів.

Серед підприємств добувної промисловості варто виділити ТОВ «Зендер-Україна», яке спеціалізується на видобутку сапропелю з родовища на озері

Прибич. Це підприємство володіє спеціальним дозволом на розробку родовища, що створює перспективи для розвитку галузі екологічних добрив та інноваційних матеріалів.

Сільське, лісове та рибне господарства: економічний потенціал громади

Сільське господарство є ключовою складовою економіки Шацької громади, забезпечуючи значний внесок у місцевий розвиток. У структурі агросектору домінує рослинництво (75% від загального обсягу), тоді як тваринництво складає 25%. Основними напрямками рослинництва є вирощування ягід, зернових, олійних культур, картоплі та плодкових дерев. Тваринництво орієнтоване переважно на м'ясо-молочне виробництво.

Провідну роль у ягідництві відіграють такі підприємства, як ПП «Флора», ТзОВ «Волинська ягідка», ТзОВ «Світязь 21», ТзОВ «Агроазіс», ТзОВ «Велагро» та ТзОВ «Бугарго», які спеціалізуються на вирощуванні лохини. Загальна площа під лохиною становить 0,8 тис. га, з середньою врожайністю 16,5 т/га, що є перспективним напрямком для подальших інвестицій.

Зернові та олійні культури вирощують ПП «Агрофірма Луга-Нова», ПП «Універсам», ФГ «Сам-план», ТзОВ «Дана-Шацьк», ФГ «Пульмо» та ТзОВ «Агрокрай». Основними культурами є кукурудза, соняшник, ріпак, гарбузи та картопля. У галузі тваринництва ключовими є СОК «Барвінок», що спеціалізується на заготівлі молока, та ТОВ ім. Хмельницького, займається розведенням великої рогатої худоби молочного напрямку.

Лісове господарство громади представлено ДП «Любомльське ЛГ», Шацьким національним природним парком і ДП «Шацьке УДЛГ». Основними напрямками діяльності є заготівля деревини, підтримка екосистеми та розвиток екотуризму. Приватні деревообробні підприємства забезпечують місцевий ринок продукцією з деревини.

Рибне господарство здійснюється Шацьким національним природним парком і ТзОВ «Шацьке МГ». Проте розвиток цієї галузі гальмують низькі показники відтворення риб, недостатній рівень кваліфікації спеціалістів і браконьєрство. Відсутність спеціалізованих магазинів для продажу риби ускладнює її реалізацію, що знижує бюджетні надходження.

Туризм.

Шацька селищна громада є важливим туристичним осередком українського Полісся, що сприяє економічному розвитку регіону. У 2019 році її територію відвідало близько 150 тисяч туристів, що підтверджує високий потенціал громади для залучення інвестицій у сферу туризму та рекреації. Розвиток туристичної

інфраструктури є одним із ключових завдань, спрямованих на економічне зростання громади, створення нових робочих місць та збільшення податкових надходжень до місцевого бюджету.

Основними підприємствами, які забезпечують надання послуг у сфері туризму та відпочинку, є Волинський обласний санаторій «Лісова пісня» (с. Гаївка) та ПрАТ «Волиньтурист». На території громади також функціонує понад 100 баз відпочинку різних форм власності, зокрема на березі озера Світязь в урочищі Гряда, в селах Світязь і Пульмо. Крім того, у селах Мельники, Світязь, Гаївка, Пульмо та смт Шацьк активно розвивається приватний сектор, представлений садибами, що приймають рекреантів, що підвищує рівень зайнятості місцевого населення.

Наметові містечка є важливим елементом рекреаційної інфраструктури громади. Найбільші з них – «Незабудка» (площа 17 га) на березі озера Світязь та «Запісочне» на березі озера Пісочне – сприяють розвитку внутрішнього туризму та створюють додаткові можливості для підприємницької діяльності.

Заклади харчування також є важливою складовою економіки громади. У 2021-2022 роках у Шацькій громаді працювало 16 закладів громадського харчування, серед яких частина функціонувала сезонно, що свідчить про значний вплив туристичного сезону на економічну активність.

Особливістю громади є розташування **Шацького національного природного парку (Шацький НПП)**, що знаходиться під управлінням Державного агентства лісових ресурсів України. Природний парк є не лише об'єктом екологічної цінності, а й джерелом значних економічних переваг для громади, зокрема через залучення туристів. У рамках міжнародного тристороннього біосферного резервату «Західне Полісся», створеного за програмою ЮНЕСКО МАБ, громада має потенціал для участі в екологічних та туристичних міжнародних проектах.

На території Шацького НПП розташовано 23 озера загальною площею близько 7 тис. га, що формують одну з найбільших озерних груп Європи. Серед них озеро Світязь (2622 га, глибина 58,4 м), яке є важливим туристичним об'єктом та одним із «семи природних чудес України», а також озера Пулемецьке, Луки та Люцимер. Розвиток туристичних маршрутів навколо цих озер, а також інфраструктури короткотермінового відпочинку (наприклад, рекреаційні пункти «Перемут», «Верхи» та «Багни») сприяє збільшенню туристичних потоків і доходів місцевих підприємств.

Інвестиції в модернізацію туристичної інфраструктури, зокрема будівництво доріг, облаштування пляжів, розширення готельних комплексів та розвитку екотуризму, мають стати пріоритетними для громади. Це дозволить створити умови для зростання туристичного потоку, підвищення рівня життя населення та збільшення надходжень до місцевого бюджету.

10

найбільших платників податків,
що сплатили до бюджету Шацької селищної
територіальної громади

5,33

млн грн

Шацький
національний
природний парк

Вид діяльності:
**природний
заповідник**

2,97

млн грн

Шацький лісовий
фаховий коледж
ім. В.В.Сулька

Вид діяльності:
освітня діяльність

1,97

млн грн

Волинський
санаторій
«Лісова пісня»

Вид діяльності:
**діяльність лікарняних
закладів**

1,46

млн грн

ФОП
Печук І.В.

Вид діяльності:
**торгівля продуктами
харчування**

1,05

млн грн

ТОВ
«УБК АГРОКРАЙ»

Вид діяльності:
**вирощування
зернових культур**

0,97

млн грн

ПАТ
«ВОЛИНЬТУРИСТ»

Вид діяльності:
**туристична
діяльність**

0,85

млн грн

ТОВ
«ВОЛИНСЬКА
ЯГІДКА»

Вид діяльності:
вирощування ягід

0,82

млн грн

ДП
«ЛЮБОМЛЬСЬКЕ ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО»

Вид діяльності:
**Лісівництво та інша діяльність
у лісовому господарстві**

0,79

млн грн

ДП «АГРОФІРМА
ЛУГА-НОВА»
ПП«УНІВЕРСАМ»

Вид діяльності:
**вирощування
зернових культур**

0,76

млн грн

ДП
«Ліси України»

Вид діяльності:
**Лісівництво та інша діяльність
у лісовому господарстві**

Висновок

У 2023 році в Шацькій селищній громаді функціонувало 591 суб'єкт господарювання, з яких 494 – це фізичні особи-підприємці, а 97 – юридичні особи. Серед фізичних осіб-підприємців переважали жінки (60,7%), що свідчить про активну участь жіночого населення в економічній діяльності громади. Значна частка юридичних осіб зайнята в сфері послуг (81,4%), що зумовлено природними особливостями громади, розташованої на заповідних територіях та біля найбільших озер України. Це створює значні можливості для розвитку туристичного сектору та сфери послуг, які є основними драйверами економічного зростання громади.

Розглядаючи структуру земельного фонду, громада має значний потенціал для розвитку підприємництва в сфері збору та заготівлі продуктів лісового господарства (гриби, ягоди, лікарські рослини, деревина) та сільського господарства.

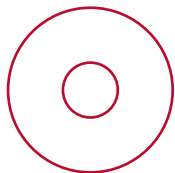
Підприємництво в сфері збору та заготівлі продуктів лісового господарства (гриби, ягоди, лікарські рослини, деревина), яке базується на великих площах лісгосподарських земель (29,8%), може стати важливим джерелом доходів та зайнятості для місцевих жителів. Розвиток цього сектору сприятиме стійкому використанню природних ресурсів та створенню умов для розвитку суміжних галузей, таких як заготівля продуктів лісу і деревообробка, що можуть додатково підвищити економічну стійкість громади.

Сільськогосподарські землі, які охоплюють 28,2% земельного фонду, дають підстави стверджувати про значний потенціал для розвитку сільського господарства, зокрема екологічного виробництва, а саме органічного землеробства та тваринництва. Сучасний попит на органічну продукцію, як в Україні, так і за її межами, створює можливості для громади не лише забезпечувати внутрішні потреби, але й розвивати експортний потенціал. Розвиток сільського господарства також сприятиме зайнятості в сільських районах громади та підвищенню продовольчої безпеки, що важливо для економічної стабільності.

Окрім цього у громаді є потенціал для розвитку рибальства, зокрема вирощування і вилову унікальних для цих територій сортів риби, наприклад вугрів.

Туризм залишається одним із ключових напрямів економічного розвитку громади. Завдяки наявності унікальних природних ресурсів, таких як великі озера, громада має ідеальні умови для **зеленого туризму** та **екологічного відпочинку**. Розвиток туристичної інфраструктури – готелів, кемпінгів, велосипедних маршрутів та екскурсійних послуг – дозволить залучити туристів з України та з-за кордону. Це створить нові можливості для малого та середнього бізнесу, збільшить надходження до місцевого бюджету та сприятиме економічній активності у сфері гостинності та обслуговування.

Зважаючи на структуру земельного фонду, трудовий потенціал та особливості економічної діяльності громади, розвиток лісового господарства, сільського господарства, туристичного сектору та соціального підприємництва дозволить Шацькій громаді створити диверсифіковану та стійку економіку. Це не лише забезпечить стабільний дохід до місцевого бюджету та підвищення зайнятості, але й сприятиме довготривалому розвитку громади, підвищенню рівня життя мешканців та збереженню унікальних природних ресурсів громади.

Бюджет

Таблиця 1. Доходи місцевого бюджету громади, млн грн

Доходи (млн грн)	2021	2022	2023	2021/2023
РАЗОМ	163,9	179,6	170,1	3,8% ↑
податкові надходження	65,97	100,79	106,58	+61,5% ↑
неподаткові надходження	1,24	1,14	0,87	-29,7% ↓
цільові фонди	0,36	0,31	0,37	+4,2% ↑
дотації з державного бюджету	18,37	15,75	4,03	-78,1% ↓
субвенції з державного бюджету	72,64	60,78	57,16	-21,3% ↓

Доходи місцевого бюджету Шацької громади у 2023 році становили 170,1 млн грн, що на 3,8% більше ніж у 2021 році. Найбільше зросли надходження податкових платежів – на 61,5% більше ніж у 2021 році, зокрема через зростання військового ПДФО на 408,4% з 7 млн грн у 2021 році до 35,7 млн у 2023 році. Проте таке джерело доходів у майбутньому не буде зараховуватися до місцевих бюджетів у зв'язку з новаціями у податковому законодавстві (2023 рік), що значно знизить ресурсну базу місцевого бюджету. Значно скоротилися надходження із державного бюджету – на 78,1% зменшилися дотації (з 18,4 млн до 4 млн грн) і на 21,3% – субвенції (з 72,6 млн грн до 57,2 млн грн).

В 2023 р 43% усіх доходів місцевого бюджету Шацької селищної громади було сформовано за рахунок податку на доходи фізичних осіб, зокрема 21% – це військовий ПДФО, ще 33,6% – це субвенції, що надійшли з державного бюджету.

Частка місцевих податків становила 15,9%, що свідчить про стійку податкову базу саме для місцевих податків. Найбільше серед таких платежів було зібрано орендної плати з юридичних осіб – 2,8%, ще 5,4% – це єдиний податок.

Відатки бюджету громади склали 213,8 млн грн, що на 2,5% більше ніж у 2021 році.

52,6% видатків бюджету громади – це видатки на освіту, ще 12,1% видатків спрямовано на утримання органів місцевого самоврядування.

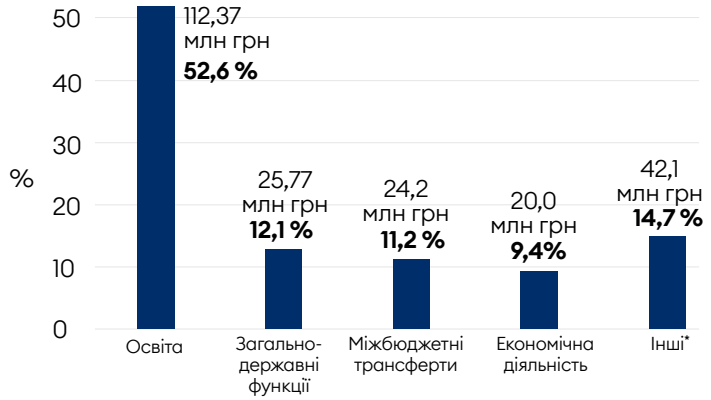
Рис. 4 Динаміка росту видатків місцевого бюджету громади 2021-2023 роки

Рис. 5

Структура видатків місцевого бюджету громади у 2023 році

*Громадський порядок, безпека та судова влада, житлово-комунальне господарство, охорона здоров'я, духовний та фізичний розвиток, соціальний захист та соціальне забезпечення

Висновок

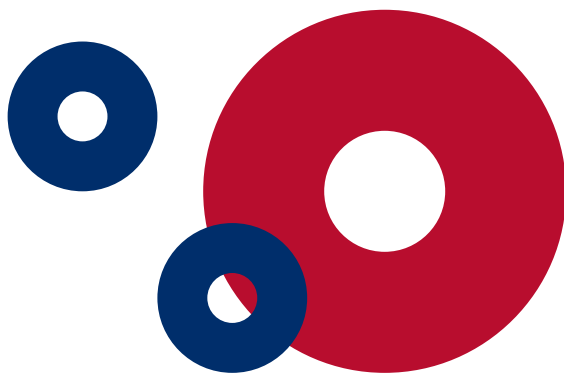
Протягом 2021-2023 року спостерігалася позитивна тенденція в доходах місцевого бюджету, протягом цього часу вони зросли на 3,8%. Таке зростання відбулося в основному за рахунок значного зростання надходжень податку на доходи фізичних осіб, зокрема військового ПДФО, який зріс на 408,4% у порівнянні з 2021 роком і склав 21% усіх доходів місцевого бюджету. Втрата цього платежу (його переспрямування до державного бюджету), може негативно позначитися на фінансовій стійкості громади й спроможності профінансувати ключові соціальні видатки. Так спостерігається уже тепер – 36,6% усіх доходів – це дотації і субвенції. Громада потребує зміцнення податкової бази саме місцевих податків, які становили 15,5% усіх доходів.

Видатки місцевого бюджету Шацької селищної територіальної громади у 2023 році склали 213,8 млн грн, з яких 112,4 млн грн – це видатки на освіту, що становить 52,8% усіх видатків місцевого бюджету Шацької громади. Решту видатків місцевого бюджету громади у 2023 році було спрямовано на фінансування утримання органів місцевого самоврядування – 12,1%, ще 11,3% – міжбюджетні трансферти, 9,4% – економічна діяльність. Інші видатки не перевищували 2%.

З огляду на бюджетні показники, громада потребує розширення та зміцнення місцевої податкової бази, адже місцеві податки наразі становлять лише 15,5% усіх доходів. Розвиток місцевого бізнесу та вдосконалення адміністрування податків можуть забезпечити стабільніші доходи, що зменшить залежність від зовнішніх дотацій і дозволить фінансувати стратегічні напрямки. Такий підхід сприятиме створенню умов для довгострокової фінансової незалежності громади та її стійкого економічного зростання.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ЕКОНОМІЧНОГО
ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

Демографічний потенціал:

Населення Шацької громади у 2023 році налічувало 16 233 особи, серед яких 58,8% – люди працездатного віку. Це свідчить про наявність трудового ресурсу для розвитку місцевої економіки. Однак, низький рівень офіційного працевлаштування (лише 32,7% працездатного населення) вказує на значний обсяг тіньової зайнятості, що знижує податкові надходження та загрожує стабільності місцевих фінансів. Додатково, низька частка дітей (17,2%) свідчить про можливе старіння населення в майбутньому, що вимагає заходів для підтримки демографічного балансу та стимулювання молодіжних ініціатив і трудової міграції до громади.

Структура земельних ресурсів:

На території Шацької громади зосереджені значні земельні ресурси площею 75 903,1 га, серед яких домінують природоохоронні, лісові та сільськогосподарські землі. Така структура створює потенціал для розвитку кількох ключових галузей економіки: туризму, сільського господарства, заготівельної та деревообробної галузей.

Лісові ресурси на території громади можуть бути використані для розвитку підприємництва в сфері збору та заготівлі продуктів лісового господарства (гриби, ягоди, лікарські рослини, деревина) та деревообробної промисловості. Це забезпечить стабільні доходи громади та створення нових робочих місць. Через специфічну структуру і невисоку якість ґрунтів у Шацькій громаді перспективними для розвитку є ягідництво та органічне землеробство. Зокрема ґрунти з високою кислотністю, що характерні для цієї території, є ідеальними для вирощування таких культур, як лохина, чорниця, журавлина та малина. Крім того, у регіоні вже є традиції збору диких ягід, що може бути розширено через культивування ягід на спеціально підготовлених земельних ділянках. Це сприятиме створенню додаткових робочих місць і зміцненню агропромислової бази громади. Органічне землеробство може бути актуальним тому, що невисока інтенсивність аграрної діяльності в минулому зберегла природний стан ґрунтів, що є вагомим фактором для органічного виробництва. Попит на органічні продукти стабільно зростає на внутрішньому і зовнішньому ринках, що дозволяє громаді зайняти конкурентну нішу у виробництві екологічно чистої аграрної продукції, наприклад овочів та фруктів.

Унікальні водні ресурси Шацької громади, включаючи понад 30 озер, створюють надзвичайно сприятливі умови для розвитку рибальства. Особливо перспективним є розведення вугра – риби, яка традиційно є символом регіону і має високу цінність на ринку. Завдяки чистоті води в Шацьких озерах і їх унікальним екосистемам, вугор має ідеальні умови для розведення. Ця риба не лише є цінним гастрономічним продуктом, але й має великий експортний потенціал. У свою чергу, розвиток рибного господарства, зокрема через створення фермерських господарств з розведення вугра, сприятиме збільшенню

доходів громади та створенню додаткових робочих місць у суміжних галузях, таких як переробка, логістика та туризм. Водночас популяризація місцевої рибної продукції, зокрема вугра, може стати частиною гастрономічного туризму, що додатково підвищить туристичну привабливість громади.

Туристичний потенціал:

Природні багатства громади, включаючи найбільші озера України та заповідні території, створюють унікальні можливості для розвитку рекреаційного та зеленого туризму. Туризм може стати основним драйвером економічного розвитку громади, залучаючи інвестиції, стимулюючи розвиток місцевої інфраструктури та створюючи робочі місця. Залучення туристів як з України, так і з-за кордону дозволить збільшити податкові надходження та стимулювати розвиток малого і середнього бізнесу, зокрема в галузях гостинності, реабілітації, послуг і торгівлі.

Окремим напрямом розвитку громади може бути створення санітарно-реабілітаційного центру на базі ВОС «Лісова пісня». Враховуючи його інфраструктуру, кадровий потенціал і унікальні природні умови громади, може бути створений сучасний санітарно-реабілітаційний центр. Такий центр стане надзвичайно важливим у контексті війни, забезпечуючи комплексну реабілітацію для військовослужбовців, ветеранів та всіх, хто постраждав від наслідків війни.

Бізнес-середовище:

У громаді функціонує 591 суб'єкт господарювання, більшість з яких – фізичні особи-підприємці, зосереджені у сфері послуг та туризму. Це вказує на орієнтацію місцевого бізнесу на обслуговування потреб туристів і відпочивальників, що пов'язано з природними перевагами громади. Однак, розвиток інших галузей, зокрема сільського та лісового господарства, може значно розширити економічний потенціал громади та підвищити її економічну стійкість.

Місцеві фінанси:

Бюджет громади зріс на 38% з 2021 по 2023 роки, однак залишається залежним від субвенцій та дотацій з державного бюджету, що створює ризики для фінансової стабільності у разі зниження державної підтримки. Громада має потенціал для збільшення місцевих податкових надходжень за рахунок активізації бізнесу в сферах туризму, сільського господарства, деревообробної галузі, а також детінізації ринку праці.

Рекомендації для економічного розвитку та підвищення потенціалу Шацької громади:

Стимулювання офіційної зайнятості:

Запровадити програми стимулювання офіційного працевлаштування, спрямовані на детінізацію ринку праці та підвищення рівня зайнятості серед працездатного населення. Це може включати підтримку бізнесу, який надає робочі місця, пільги для нових підприємств, а також кампанії щодо переваг офіційної зайнятості.

Розвиток туристичної інфраструктури:

Зважаючи на унікальні природні ресурси громади, пріоритетним напрямком має бути розвиток інфраструктури для туризму. Рекомендується інвестувати у створення туристичних зон, розвиток кемпінгів, веломаршрутів, створення культурних та екологічних маршрутів, розбудову мережі закладів громадського харчування й інкорпорацію до наявних туристичних локацій якомога більшої кількості населених пунктів, а також покращення сервісів для обслуговування туристів. Окремим напрямом розвитку громади може бути створення санітарно-реабілітаційного центру на базі ВОС «Лісова пісня».

Підтримка сільського господарства та органічного виробництва:

Використання потенціалу сільськогосподарських земель для розвитку органічного землеробства, яке відповідає сучасним трендам та запиту на екологічно чисту продукцію. Залучення інвестицій в цю сферу матиме наслідком створення робочих місць і сприятиме розвитку можливостей для експорту. Додатково, варто розглянути розвиток агротуризму як способу поєднання сільського господарства та туризму.

Розвиток лісового господарства та деревообробної промисловості:

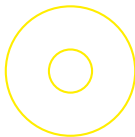
Завдяки наявності великих площ лісових ресурсів громада має можливість розвивати бізнес в сфері збору та заготівлі продуктів лісового господарства (збір і заготівлю лікарських рослин, ягід, грибів, деревини та ін.) та деревообробку. Це не лише сприятиме економічному зростанню, але й забезпечить громаду додатковими робочими місцями та стабільними податковими надходженнями.

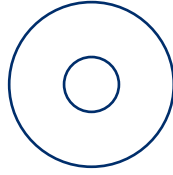
Диверсифікація бізнес-середовища:

Підтримати розвиток малого і середнього бізнесу в різних галузях, зокрема в деревопереробці, сільському господарстві, виробництві екологічної продукції та соціальному підприємстві. Це дозволить збільшити кількість робочих місць, підвищити доходи громади та зменшити залежність від туризму.

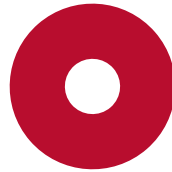
Збільшення податкової бази та фінансова незалежність:

Важливо зосередитись на розширенні місцевої податкової бази, що дозволить зменшити залежність від державних субвенцій. Рекомендується активізувати роботу з місцевими підприємцями для легалізації зайнятості, розширення бізнесу та залучення нових інвестицій, що сприятиме формуванню стабільного та самодостатнього бюджету громади.

SWOT-аналіз

Сильні сторони (Strengths)

Високий трудовий потенціал

Більшість населення громади (58,8%) перебуває у працездатному віці, що створює базу для розвитку різних економічних секторів. Наявність трудових ресурсів дозволяє залучати інвесторів у нові проєкти та створювати робочі місця.

Багаті природні ресурси

Територія громади охоплює великі площі лісових (29,8%) і природоохоронних земель (30,1%), а також унікальні озера, які приваблюють туристів і сприяють розвитку лісового господарства та рекреації. Такі ресурси забезпечують можливість для створення зелених туристичних маршрутів, екоферм або проєктів із використанням лісової сировини, що також сприятиме зростанню місцевого бізнесу.

Розвинена структура малого бізнесу

У громаді працюють 591 суб'єкт господарювання, переважна частина яких сконцентрована у сфері послуг і туризму. Активна роль малого бізнесу сприяє розвитку місцевої економіки, забезпечуючи робочі місця, податкові надходження та підвищуючи загальну економічну активність. Розширення цього сектору через підтримку нових підприємців може суттєво посилити економічну стійкість громади.

Зростання місцевого бюджету

За період з 2021 по 2023 роки бюджет громади зріс на 38%, що свідчить про підвищення її фінансової спроможності. Це дозволяє інвестувати в інфраструктурні проєкти, модернізацію туристичних об'єктів і розвиток локальної економіки. Стабільні бюджетні надходження є запорукою підтримки ключових напрямків економічного зростання.

Активна участь жінок у підприємстві

Частка жінок серед підприємців громади складає 60,7%, що є важливим показником соціальної активності та інтеграції різних груп населення в економічну діяльність. Це сприяє розмаїттю бізнес-ідей, розширенню спектру наданих послуг і загальній стабільності економіки громади.

Слабкі сторони (Weaknesses)

Низький рівень офіційного працевлаштування

Лише 32,7% працездатного населення офіційно працевлаштовані, що обмежує податкові надходження до місцевого бюджету. Велика частка тіньової економіки не лише створює фінансові ризики, а й стримує соціальну захищеність працівників. Це потребує активних заходів із детінізації зайнятості та створення привабливих умов для офіційного працевлаштування.

Залежність від державних субвенцій

Значна частка доходів місцевого бюджету формується за рахунок субвенцій і дотацій. Це створює вразливість до змін у державній політиці чи обмежень у фінансуванні. Громада потребує розширення власної податкової бази через стимулювання місцевого бізнесу й оптимізацію використання ресурсів.

Низька частка дітей

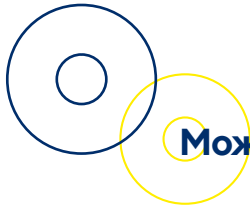
Лише 17,2% населення громади складають діти й підлітки до 18 років, що свідчить про тенденцію до старіння населення. Це створює загрозу зниження трудового потенціалу громади в майбутньому, що потребує комплексних демографічних програм для підтримки молодіжних ініціатив і створення умов для залучення молоді.

Недостатній розвиток туристичної інфраструктури

Попри наявність значного природного потенціалу, туристична інфраструктура потребує оновлення та розширення. Відсутність достатньої кількості сучасних готелів, кемпінгів чи екологічних маршрутів обмежує здатність громади залучати більше туристів і підвищувати доходи від туризму.

Вузька орієнтація бізнесу

Основна економічна діяльність громади зосереджена у сфері послуг і туризму, що робить її вразливою до сезонних коливань. Це створює ризики економічної нестабільності, особливо в періоди міжсезоння, і потребує диверсифікації економіки громади.

Можливості (Opportunities)

Розвиток туристичної інфраструктури

Інвестування у розвиток туристичних зон, готелів, веломаршрутів, кемпінгів і екомаршрутів створить нові робочі місця, підвищить туристичний потік і збільшить доходи громади. Підтримка екотуризму сприятиме сталому використанню природних ресурсів і залученню зовнішніх інвестицій. .

Екологічне та органічне сільське господарство

Попит на екологічно чисту продукцію створює можливості для розвитку органічного землеробства. Впровадження таких ініціатив може сприяти розширенню експорту, залученню інвестицій та створенню нових робочих місць у громаді.

Розширення лісового господарства та деревообробної промисловості

Використання лісових ресурсів для створення продуктів із доданою вартістю (деревообробка, заготівля ягід, грибів) допоможе збільшити зайнятість і надходження до бюджету громади. Розвиток цього напрямку створить стабільну базу для економічної активності.

Детінізація зайнятості

Програми стимулювання офіційного працевлаштування дозволять збільшити податкові надходження та знизити залежність від зовнішнього фінансування. Це забезпечить довгострокову фінансову стабільність громади.

Розвиток соціального підприємництва

Висока участь жінок у бізнесі та попит на соціальні послуги створюють можливості для соціального підприємництва. Це сприятиме інтеграції вразливих груп населення та забезпеченню додаткових робочих місць.

Загрози (Threats)

Старіння населення

Низький відсоток молоді загрожує старінням населення, що може призвести до зменшення трудового потенціалу та підвищення навантаження на соціальну інфраструктуру.

Залежність від сезонності в туризмі

Орієнтація на туризм як основне джерело доходів робить громаду вразливою до сезонних коливань попиту, що може спричинити економічну нестабільність.

Ризики тіньової економіки

Велика частка тіньової зайнятості знижує стабільність надходжень до бюджету та уповільнює розвиток громади.

Екологічні ризики:

Інтенсивне використання природних ресурсів може призвести до деградації екосистем, зниження туристичної привабливості та загострення екологічних проблем.

Залежність від державних дотацій:

Близькість до Білорусі – країни-сателіта росії у війні проти України створює потенційні безпекові ризики, які можуть впливати на інвестиційну привабливість громади та її економічну стабільність.

Рекомендації для розвитку на основі SWOT-аналізу

Диверсифікація економіки та підтримка стратегічних галузей

Зменшення залежності громади від сезонного туризму через розвиток інших галузей: органічного сільського господарства, деревообробної промисловості та лісового господарства. Використання лісових ресурсів і сприятливих умов для вирощування органічної продукції дозволить створити нові стабільні робочі місця, розширити експортний потенціал громади та забезпечити сталі податкові надходження.

Інвестиції в туристичну інфраструктуру та послуги

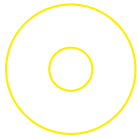
Модернізація та створення нових туристичних об'єктів, зокрема в готельно-ресторанний фонд, розширення спектру послуг (веломаршрути, кемпінги, екомаршрути, гастрономічний туризм), а також створення інфраструктури для водного й зеленого туризму. Це дозволить залучати туристів із різних регіонів і категорій, підвищувати їхню тривалість перебування та збільшувати доходи громади.

Програми для детінізації ринку праці та стимулювання зайнятості

Запровадження ініціатив для стимулювання офіційного працевлаштування, зокрема податкових пільг для підприємців, що створюють нові робочі місця, та інформаційних кампаній про переваги легальної зайнятості. Це сприятиме збільшенню податкових надходжень і підвищенню соціальної захищеності населення.

Підтримка соціального підприємництва

Використання високого рівня участі жінок у підприємницькій діяльності для створення соціальних підприємств, орієнтованих на вирішення потреб громади: надання послуг для людей похилого віку, ветеранів війни, дітей і молоді. Такі ініціативи забезпечать соціальну інтеграцію, створюють нові робочі місця та покращать якість життя.

Розширення місцевої податкової бази та залучення інвестицій

Збільшення податкової бази через розвиток місцевого бізнесу в туристичній, сільськогосподарській, лісовій та переробній галузях. Особливу увагу варто приділити залученню інвестицій у стратегічно важливі проекти громади, створенню інвестиційного паспорта громади та оптимізації умов для ведення бізнесу.

Забезпечення демографічного балансу та утримання молоді

Впровадження програм підтримки молоді: забезпечення доступного житла, розвиток освітньої та культурної інфраструктури, а також створення нових робочих місць. Це сприятиме зменшенню відтоку молоді, підвищенню народжуваності та стабільному розвитку трудового потенціалу громади.

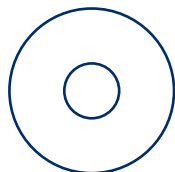
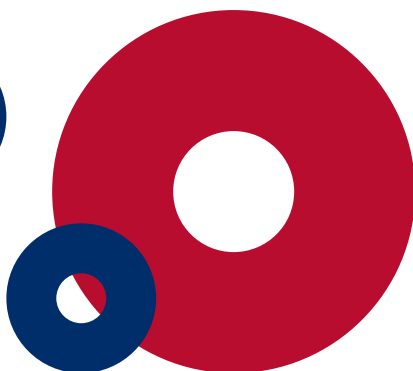
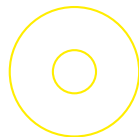
Екологічна політика та стале використання природних ресурсів

Розробка та впровадження екологічних програм для раціонального використання природних ресурсів громади. Особливу увагу слід приділити охороні лісових і водних ресурсів, розширенню використання органічних практик у сільському господарстві та збереженню екосистем для розвитку сталого туризму.

Зниження ризиків, пов'язаних із географічним положенням

У зв'язку з близькістю до республіки білорусь, громада повинна приділити увагу формуванню резервних механізмів економічної безпеки, диверсифікації бізнесу, а також розвитку локальної енергетичної інфраструктури, яка зменшить залежність від зовнішніх факторів.

**СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ
ТА РЕЗУЛЬТАТИ
ЇХ ДОСЯГНЕННЯ**

Стратегічна ціль 1

**Розвиток
малого та середнього
бізнесу**

- 1. Стимулювання підприємницької активності через підвищення компетенцій економічно активного населення громади.**
- 2. Підвищення рівня взаємодії місцевих підприємців між собою та місцевим самоврядуванням.**

Стратегічна ціль 2

**Залучення
інвестицій
у громаду**

- 1. Підвищення інвестиційної привабливості громади через розробку інвестиційних документів.**
- 2. Формування механізмів просування інвестиційного потенціалу громади.**
- 3. Розвиток цифрових інструментів для комунікації між інвесторами та громадою.**

Стратегічна ціль 3

**Розвиток туристичної
галузі та інфраструктури
для відпочинку та
реабілітації**

- 1. Розвиток туристичної інфраструктури громади.**
- 2. Підвищення привабливості та впізнаваності громади.**
- 3. Розвиток санаторно-лікувального туризму та реабілітації.**

Вибір стратегічних цілей для економічного розвитку Шацької селищної територіальної громади обумовлений її унікальними природними та економічними особливостями. Розташування громади, зокрема наявність Шацького національного природного парку та найбільших озер України, таких як озеро Світязь, створює унікальні можливості для розвитку економіки на основі туризму, рекреаційних послуг та екологічного підприємництва.

Стратегічна ціль 1

Розвиток малого та середнього бізнесу є першочерговою стратегічною ціллю, оскільки саме цей сектор здатен найбільш гнучко адаптуватися до потреб туристів, створюючи широкий спектр послуг для відпочинку, гастрономії, еко-туризму та активного відпочинку. Малий та середній бізнес формує основу економіки громади, стимулює зайнятість місцевого населення, забезпечує бюджет податковими надходженнями та дозволяє громаді бути самодостатньою у формуванні економічного потенціалу.

Стратегічна ціль 2

Залучення інвестицій у громаду є ще однією важливою стратегічною ціллю, яка дозволяє максимально використати природний потенціал Шацького регіону. Інвестиції в інфраструктуру, туристичні об'єкти та екологічно чисті технології допоможуть створити сучасну та конкурентоспроможну інфраструктуру, привабливу для туристів і підприємців з усієї України та з-за кордону. Завдяки залученню капіталу громада зможе реалізовувати масштабні проекти, модернізувати свої ресурси та підтримувати сталий розвиток із мінімальним впливом на екологію.

Стратегічна ціль 3

Розвиток туристичної галузі та інфраструктури для відпочинку та реабілітації є стратегічною ціллю, що відповідає природним та культурним особливостям Шацької громади. Туризм є головною галуззю, яка здатна забезпечити громаду стабільним потоком доходів, створити нові робочі місця, підвищити рівень зайнятості та сприяти поліпшенню якості життя місцевих мешканців. Завдяки унікальному природному середовищу, зокрема найбільшим озерам України, Шацька громада є надзвичайно привабливою для туристів. Однак, туристичний сезон у громаді нині триває лише близько 2-3 місяців на рік, що обмежує можливості для сталого економічного розвитку.

Для забезпечення стійкого доходу від туризму та зниження сезонності необхідно розширювати спектр туристичних послуг, створювати умови для всесезонного відпочинку та пропонувати активності, які залучатимуть відвідувачів не лише влітку, але й в інші пори року. Важливим кроком є розвиток екотуризму, створення інфраструктури для активного відпочинку (пішохідні та велосипедні маршрути, зони для кемпінгу) та просування культурних та фестивальних заходів, які зможуть приваблювати туристів восени та навесні.

Крім того, оскільки громада розташована в унікальній природній зоні, розвиток туризму має бути відповідальним, орієнтованим на збереження екологічного балансу. Інфраструктура повинна забезпечувати комфорт для туристів з мінімальним впливом на природу, щоб зберегти екосистеми для майбутніх поколінь та забезпечити тривалий інтерес до громади з боку відвідувачів.

Стратегічні цілі враховують специфіку Шацької громади, яка має значний потенціал для розвитку саме через малий і середній бізнес, інвестиції та туризм. Реалізація цих цілей дозволить громаді підвищити економічну стійкість, створити конкурентоспроможну інфраструктуру, зберегти та розвинути унікальні природні ресурси. Такий підхід забезпечить сталий розвиток громади та підвищить її привабливість як для інвесторів, так і для туристів, підтримуючи добробут місцевого населення.

Стратегічна ціль 1

Розвиток малого та середнього бізнесу

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ:

1. **Стимулювання підприємницької активності через підвищення компетенцій економічно активного населення громади.**

Організація короткотермінових навчальних програм, вебінарів та консультацій для місцевих підприємців і потенційних стартапів. Це допоможе підвищити їхні навички в управлінні, маркетингу, фінансах та цифровізації без значних капіталовкладень.

2. **Підвищення рівня взаємодії місцевих підприємців між собою та місцевим самоврядуванням.**

Відкриття бізнес-центру з мінімальною інфраструктурою та умовами для співпраці, що може стати базою для розвитку малого бізнесу. Це може бути коворкінг-простір або приміщення для спільного користування, що забезпечить новим підприємцям мінімальні витрати на початковому етапі.

Стратегічна ціль 2

Залучення інвестицій у громаду

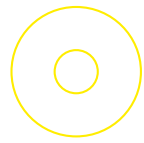
ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ:

1. **Підвищення інвестиційної привабливості громади через розробку інвестиційних документів.**

Створення інвестиційного паспорту громади, оновлення і доповнення інформаційного розділу на офіційному сайті громади з інвестиційними пропозиціями, доступними земельними ділянками та інфраструктурними об'єктами для розвитку.

2. **Формування механізмів просування інвестиційного потенціалу громади.**

Проведення регулярних інвестиційних форумів чи бізнес-ярмарок на місцевому рівні з акцентом на розвиток місцевих ресурсів, аграрних та переробних можливостей. Такий формат заходів можна організувати з мінімальними витратами, залучаючи представників різних секторів економіки. Створення привабливих інвестиційних пропозицій і презентаційних матеріалів про можливості в громаді, що можуть бути поширені серед потенційних інвесторів через інтернет та під час ділових заходів.

3. Розвиток цифрових інструментів для комунікації між інвесторами та громадою.

Розробка веб-платформи або розділу на сайті громади, де потенційні інвестори зможуть знайомитися з інвестиційними можливостями громади. Платформа також може бути корисною для місцевих підприємців, які шукають партнерів або інвесторів для розвитку свого бізнесу.

Стратегічна ціль 3

Розвиток туристичної галузі та інфраструктури для відпочинку та реабілітації

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ:

1. Розвиток туристичної інфраструктури громади.

Розвиток готельно-ресторанного фонду на території громади. Розробка та маркування туристичних маршрутів, створення інтерактивної онлайн-карти громади з інформацією про об'єкти інфраструктури та туристичні маршрути, облаштування зон для екотуризму, таких як кемпінги, велодоріжки та пішохідні маршрути.

2. Підвищення привабливості та впізнаваності громади через доступні канали комунікації.

Організація фестивалів, спортивних змагань та тематичних заходів, розвиток відповідної інфраструктури для проведення культурно-розважальних подій, популяризація громади через соціальні мережі та регіональні інформаційні платформи.

3. Розвиток санаторно-лікувального туризму та реабілітації.

Розвиток санаторно-лікувальної інфраструктури на базі Волинського обласного санаторію «Лісова Пісня» як пілоту, передбачає створення сучасного реабілітаційного центру для надання медичних, фізичних і психологічних послуг ветеранам, постраждалим від війни та місцевим мешканцям. Завдяки модернізації обладнання та покращенню інфраструктури санаторій зможе забезпечити комплексну реабілітацію, підвищуючи якість і доступність послуг для відновлення здоров'я.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ

Стратегічна ціль 1

Розвиток малого та середнього бізнесу

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ:

1. **Стимулювання підприємницької активності через підвищення компетенцій економічно активного населення громади.**

Результат:

Підвищення рівня знань і компетентностей існуючих місцевих підприємців та тих, хто тільки планує почати свою справу, зокрема у сферах менеджменту, маркетингу та фінансів. Це допоможе їм ефективніше вести бізнес, підвищить виживаність і продуктивність малих підприємств. Зрештою, це збільшить кількість життєздатних бізнесів у громаді та підвищить рівень зайнятості.

2. **Підвищення рівня взаємодії місцевих підприємців між собою та місцевим самоврядуванням.**

Результат:

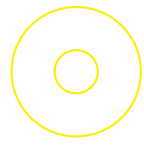
Запуск бізнес-центру як платформи для діалогу підприємств між собою і з органами місцевого самоврядування підвищить пряму комунікацію органів місцевого самоврядування і місцевого бізнесу, залученість місцевих підприємців до економічного розвитку громади, покращить прозорість прийняття рішень місцевого самоврядування. Бізнес-центр надасть підтримку новим підприємцям можливість швидко комунікувати з органами місцевої влади на предмет відкриття бізнесу та зменшить їхні витрати на початкових етапах розвитку. Це також сприятиме збільшенню кількості стартапів у громаді та створенню робочих місць у перспективних секторах, таких як туризм і послуги.

Стратегічна ціль 2

Залучення інвестицій у громаду

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ::

1. **Підвищення інвестиційної привабливості громади через розробку інвестиційних документів.**

Результат:

Створення інвестиційного паспорту громади, оновлення і доповнення інформаційного розділу на офіційному сайті громади з інвестиційними пропозиціями, зокрема доступними земельними ділянками та інфраструктурними об'єктами для розвитку дозволить підвищити впізнаваність громади.

2. Формування механізмів просування інвестиційного потенціалу громади.

Результат:

Проведені заходи для інвесторів дозволять представити громаду як надійного партнера та перспективне місце для інвестицій. Це сприятиме налагодженню прямих контактів із зацікавленими сторонами, збільшуючи ймовірність залучення капіталу у туристичну, аграрну та інші галузі економіки. Створені інвестиційні пропозиції та презентаційні матеріали підвищать обізнаність про можливості громади серед потенційних інвесторів, сприяючи зростанню її економічної привабливості.

3. Розвиток цифрових інструментів для комунікації між інвесторами та громадою.

Результат:

Онлайн-платформа сприятиме прозорості та зручності взаємодії між місцевим бізнесом, потенційними інвесторами та органами місцевої влади. Вона стане ефективним інструментом для пошуку інвесторів і партнерів, полегшуючи процес залучення інвестицій та сприяючи розвитку МСБ у громаді.

Стратегічна ціль 3

Розвиток туристичної галузі та інфраструктури для відпочинку та реабілітації

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ:

1. Розвиток туристичної інфраструктури громади.

Результат:

Створена, модернізована та розширена туристична інфраструктура, в тому числі готельно-ресторанна, сприятиме підвищенню привабливості громади для відвідувачів, забезпечуючи комфортні умови для відпочинку та активного туризму. Нові маршрути, кемпінги та велодоріжки збільшать туристичний потік, продовжать туристичний сезон та стимулюватимуть розвиток місцевого бізнесу,

що позитивно вплине на економіку громади а також забезпечить зростання туристопотоку у громаді.

2. Підвищення привабливості та впізнаваності громади.

Результат:

Проведення культурних, спортивних та тематичних заходів у поєднанні з розробкою рекламної продукції та промоційних кампаній сприятиме зміцненню позитивного іміджу громади, залученню туристів і активізації місцевих мешканців. Реклама через соціальні мережі та інформаційні платформи підвищить впізнаваність громади, збільшить туристичний потік та створить додатковий попит на місцеві послуги, стимулюючи розвиток малого бізнесу.

3. Розвиток санаторно-лікувального туризму та реабілітації.

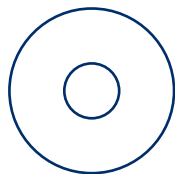
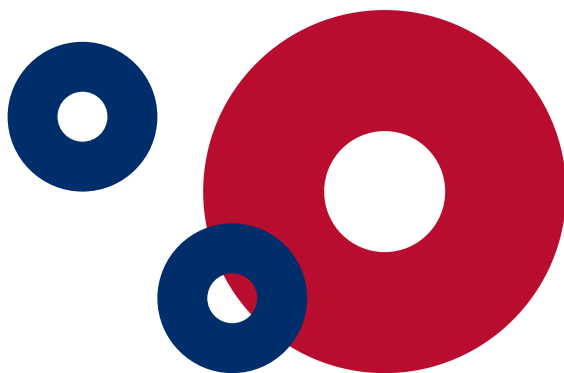
Результат:

Реалізація операційної цілі щодо розвитку санаторно-лікувальної інфраструктури забезпечить створення сучасного реабілітаційного сектору, який надаватиме комплексні медичні, фізичні та психологічні послуги, спрямовані на реабілітацію ветеранів, постраждалих від війни та інших вразливих категорій громадян. Завдяки модернізації та оновленню обладнання можна буде приймати більше клієнтів, надавати якісну реабілітаційну допомогу та залучати до громади додаткові ресурси, що позитивно вплине на місцеву економіку та соціальне середовище.

Загальні результати

Загалом, реалізація цих операційної цілей у рамках обмеженого бюджету забезпечить громаді підвищення економічної активності, створення нових робочих місць, збільшення податкових надходжень та покращення інфраструктури. Це підвищить економічну стійкість громади, забезпечить сталий розвиток туризму та малого бізнесу, що є основою для економічного процвітання громади в довготривалій перспективі.

**ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ
ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ
ТА ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ГРОМАДИ**

Стратегічна ціль 1

Розвиток малого та середнього бізнесу

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 1.1: Стимулювання підприємницької активності через підвищення компетенцій економічно активного населення громади.

Заходи:

- Організувати регулярні онлайн-семінари, майстер-класи та тренінги для місцевих підприємців за темами управління бізнесом, маркетингу, продажів фінансів та на галузеву тематику.
- Залучити експертів для проведення навчань на тему ефективного побудови та управління бізнесом, правові та фінансові особливості ведення бізнесу.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 1.2: Підвищення рівня взаємодії місцевих підприємців між собою та місцевим самоврядуванням

Заходи:

- Відкриття бізнес-центру з необхідним набором зручностей для місцевого бізнесу, ініціативної та активної громадськості. Такий бізнес простір - це місце, де місцеві підприємці, бізнес, ініціативні громадяни можуть отримати підтримку для розвитку своїх ідей та бізнесів.
- Створити раду підприємців, як дорадчий орган при Шацькій селищній раді.
- Організувати регулярні події та зустрічі на території створеного бізнес-центру для обміну досвідом та пропозиціями, налагодження партнерських відносин та підтримки підприємців на початкових етапах їх діяльності.

Стратегічна ціль 2

Залучення інвестицій у громаду

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 2.1: Підвищення інвестиційної привабливості громади через розробку інвестиційних документів

Заходи:

- Розробити інвестиційний паспорт громади для ефективного представлення економічного потенціалу та можливостей громади в напрямку розвитку перспективних галузей економіки, зокрема туризму, готельно-ресторанного бізнесу, ягідництва, рибальства, органічного землеробства та ін.
- Оновити і доповнити інформаційний розділ на офіційному сайті громади з інвестиційними пропозиціями, доступними земельними ділянками та інфраструктурними об'єктами для розвитку.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 2.2: Формування механізмів просування інвестиційного потенціалу громади

Заходи:

- Організувати щорічний інвестиційний форум для представлення можливостей громади та розвитку мережі контактів з потенційними інвесторами.
- Створити віртуальні зустрічі та онлайн-форуми, якщо проведення фізичних заходів обмежене, щоб представити інвестиційні проекти для інвесторів.
- Створити інформаційні брошури та презентації, що представляють громаду як інвестиційно привабливий регіон, із зазначенням її унікальних ресурсів, інфраструктури та можливостей.
- Підготувати відео- та фотоматеріали для соціальних мереж, що популяризуватимуть громаду та залучатимуть інвесторів.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 2.3: Розвиток цифрових інструментів для комунікації між інвесторами та громадою

Заходи:

- Розробити онлайн-платформу, де потенційні інвестори зможуть дізнаватися про можливості громади, оглядати інвестиційні проекти та взаємодіяти з підприємцями.
- Регулярно оновлювати платформу новими даними про доступні інвестиційні об'єкти, земельні ділянки та послуги.
- Забезпечити інтеграцію платформи із соціальними мережами та каналами комунікації, щоб розширити охоплення та залучити нових інвесторів.

Стратегічна ціль 3

Розвиток туристичної галузі та інфраструктури для відпочинку та реабілітації

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 3.1: Розвиток туристичної інфраструктури громади

Заходи:

- Розробка концепції розвитку готельно-ресторанного фонду громади
- Створити та маркувати туристичні маршрути, що охоплюють ключові природні та культурні об'єкти громади.
- Розробити інтерактивну онлайн-карту та мобільний додаток, які надаватимуть туристам інформацію про маршрути, об'єкти та інфраструктуру громади.
- Облаштувати інфраструктуру для екотуризму, включаючи кемпінги, велодоріжки та зони для пікніків, для підвищення комфортності перебування туристів.
- Створити освітні туристичні стежки з інформаційними стендами та QR-кодами, що інформуватимуть про місцеву природу та культурну спадщину.
- залучити гранти та партнерське фінансування для підтримки розвитку туристичної інфраструктури та створення екологічних об'єктів.
- Проводити тематичні ярмарки, присвячені сільському господарству, туризму та переробній промисловості, де місцеві підприємці зможуть презентувати свої послуги та продукти
- Розробити проект використання урочища «Грядя» як перспективного місця модернізації та розширення готельно-ресторанного фонду та інфраструктури для відпочиваючих. Визначити напрямки туристичного розвитку урочища, на основі якого будуть залучатись інвестиції.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 3.2: Підвищення рівня взаємодії місцевих підприємців між собою та місцевим самоврядуванням

Заходи:

- Провести щорічний фестиваль, присвячений культурним чи природним особливостям громади, який залучить відвідувачів і сприятиме економічній активності.
- Підготувати інформаційні брошури, карти та веб-контент про

визначні місця громади для туристів, зокрема з описами туристичних маршрутів і рекреаційних зон.

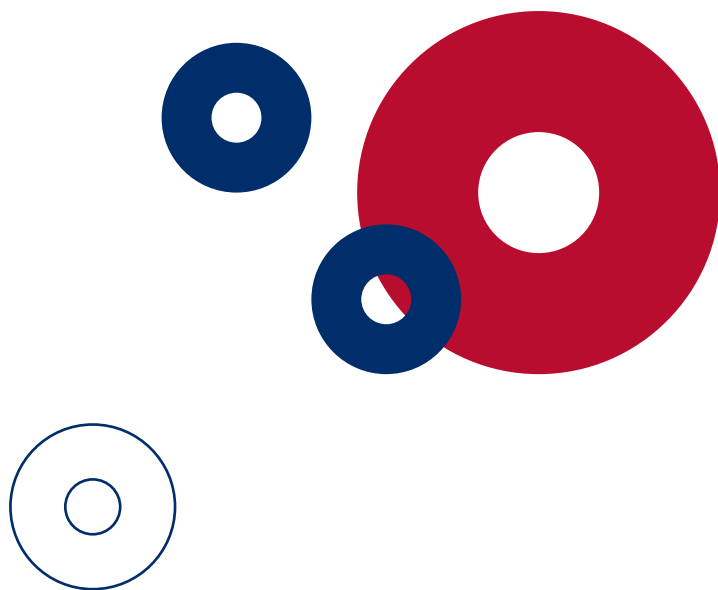
- Організувати тематичні заходи на відкритому повітрі, такі як ярмарки ремесел, гастрономічні фестивалі, виставки локальних продуктів або спортивні змагання, які приваблять туристів та підтримають місцевий бізнес.
- Розширити партнерство зі спонсорами, щоб знизити витрати на проведення заходів та залучити більшу кількість учасників.
- Налагодити популяризацію громади через різні канали комунікації з потенційними туристами, зокрема соцмережі, ЗМІ, веб-сайти, залучити туристичні оператори до популяризації та збільшення туристичного потоку.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 3.3: Розвиток санаторно-лікувального туризму та реабілітації

Заходи:

- Розробка проектної заявки для співфінансування модернізації санаторію ВОС «Лісова», включаючи ремонт приміщень, оновлення номерного фонду та закупівлю реабілітаційного обладнання для фізіотерапії, гідротерапії, а також облаштування спортивних і терапевтичних зон. Проведення інформаційної кампанії для популяризації послуг санаторію.
- Підтримка організація центрів психологічної підтримки та реабілітації, що включатиме облаштування кімнат для індивідуальної та групової терапії, арт-терапії та релаксації, а також підвищення кваліфікації персоналу для роботи з пацієнтами.
- Проведення інформаційної кампанії для популяризації послуг санаторію, залучення пацієнтів через співпрацю з медичними закладами, реабілітаційними центрами та громадськими організаціями.

ПРОЄКТИ

Проект 1.1.1: «Програма навчання та консалтингу для підприємців»

Опис проекту: Проект «Програма навчання та консалтингу для підприємців» спрямований на комплексну підтримку місцевих підприємців Шацької громади, зокрема тих, хто працює або планує розвивати свою діяльність у таких ключових секторах, як туризм, сільське господарство, ремесла та сфера послуг. Програма передбачає організацію тренінгів, семінарів та індивідуальних консультацій, що допоможуть підприємцям опанувати важливі знання та навички у сфері бізнес-управління, стратегічного планування, фінансового менеджменту, маркетингу та цифрових технологій. Зокрема, навчання буде зосереджено на питаннях ефективного управління бізнесом, покращення взаємодії з клієнтами, оптимізації операційних процесів та просування товарів і послуг на місцевому та національному ринках.

Окремий акцент робитиметься на консалтинговій підтримці підприємців у питаннях оподаткування, фінансового обліку та юридичних аспектах ведення бізнесу. Це особливо важливо для представників малого бізнесу, які часто стикаються з труднощами у правових та податкових питаннях і потребують доступних консультацій. Програма також передбачає допомогу у розробці або оптимізації бізнес-планів для тих, хто бажає розширити або змінити свою діяльність відповідно до потреб ринку. Підприємцям пропонуватимуть консультації щодо залучення зовнішнього фінансування, зокрема можливостей участі у грантових конкурсах та мікрокредитуванні, що допоможе їм залучити додаткові ресурси для розвитку.

Програма передбачає активне впровадження навчальних модулів з цифровізації бізнесу, що охоплюють використання соціальних мереж, інструментів електронної комерції та онлайн-маркетингу. Це надасть підприємцям можливість покращити своє представлення в інтернеті, залучити нових клієнтів і розширювати свої ринки збуту. У програмі також передбачено розвиток навичок стратегічного мислення для побудови довгострокових планів, що допоможе підприємцям адаптуватися до змін у ринкових умовах та забезпечити стабільний розвиток.

Важливим аспектом проекту є створення умов для мережування та обміну досвідом між місцевими підприємцями. В рамках програми будуть організовані регулярні зустрічі, де підприємці зможуть обмінюватися досвідом, обговорювати виклики та досягнення, а також встановлювати корисні ділові контакти. Така взаємодія сприятиме не лише особистісному розвитку підприємців, а й створенню кооперацій та партнерств, що в перспективі підвищить ефективність і стійкість місцевого бізнесу.

Очікується, що після завершення програми її учасники зможуть значно підвищити рівень своїх компетенцій, що сприятиме їхній здатності розвивати та адаптувати свій бізнес. Це, у свою чергу, сприятиме економічному

розвитку громади загалом, оскільки активний і конкурентоспроможний малий бізнес зможе забезпечити громаду додатковими робочими місцями, збільшити надходження до місцевого бюджету та підвищити рівень добробуту мешканців.

Фінансові потреби: 500 тис грн на рік.

Джерела фінансування:

- Місцевий бюджет (50%)
- Гранти та міжнародні донори (30%)
- Приватний сектор (20%)

Виконавці: Органи місцевого самоврядування, громадські організації.

Види робіт: Розробка навчальної програми, набір та навчання підприємців, моніторинг ефективності.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Розробка програми, залучення партнерів, формування консультативної команди.
- 2026-2027 роки: Проведення тренінгів, надання консультацій, моніторинг та коригування програми

Проект 1.2.1: «Створення Бізнес-центру»

Опис проекту: «Створення Бізнес-центру» спрямований на підтримку розвитку підприємництва та стартапів у Шацькій громаді шляхом створення спеціального простору для роботи, обміну досвідом та навчання. Бізнес-центр, який також функціонуватиме як простір для комунікації, забезпечить підприємців доступом до необхідної інфраструктури та консалтингових послуг, створюючи умови для запуску та розвитку нових бізнес-ініціатив. Центр стане платформою для активізації підприємницької діяльності, надаючи початківцям і малому бізнесу ресурси, необхідні для реалізації їхніх ідей та адаптації до ринкових умов.

Функціональні можливості Бізнес центру включатимуть:

- **Офісні приміщення та робочі місця:** Простір для індивідуальної та групової роботи, оснащений меблями, доступом до інтернету, оргтехнікою та іншими необхідними засобами. Підприємці зможуть орендувати робочі місця на гнучких умовах, що зменшить їхні витрати на початкових етапах.
- **Зони для зустрічей та переговорів:** В окремих приміщеннях створюватимуться комфортні умови для зустрічей з клієнтами, партнерами, інвесторами, що дозволить підприємцям налагоджувати нові зв'язки та розширювати свою діяльність.

- **Навчальні зали та конференц-зал:** Центр матиме приміщення для проведення тренінгів, семінарів, лекцій та презентацій, що стане ключовим елементом для освітніх заходів. Тут підприємці зможуть здобувати знання з фінансів, маркетингу, юридичних аспектів та управління бізнесом.
- **Консалтингові послуги:** Центр надаватиме консультації з різних аспектів ведення бізнесу, зокрема щодо розробки бізнес-планів, податкових питань, пошуку фінансування та оптимізації бізнес-процесів. Фахівці, які співпрацюватимуть з центром, допомагатимуть підприємцям на кожному етапі розвитку їхніх проєктів.
- **Мережеві заходи:** Регулярні зустрічі, бізнес-форуми та нетворкінг-сесії, що проводитимуться у центрі, сприятимуть формуванню спільноти підприємців, які можуть обмінюватися ідеями, досвідом і контактами. Це допоможе створити сприятливе середовище для кооперації, партнерства та розвитку інноваційних ідей.

Бізнес-центр стане не лише місцем для роботи, а й точкою зосередження підприємницької активності, де місцеві бізнесмени, молоді фахівці, стартапери та інші зацікавлені сторони зможуть знайти підтримку для своїх проєктів. Простір сприятиме розвитку місцевого бізнесу, зниженню бар'єрів для виходу на ринок, а також допоможе підприємцям знаходити нові можливості для розширення своєї діяльності.

Цільова аудиторія центру включає підприємців, представників малого бізнесу, фрілансерів, а також переселенців, які можуть знайти тут можливості для старту нового бізнесу в громаді. Це дозволить максимально розширити залучення різних соціальних груп та забезпечити їх доступом до ресурсів, яких вони можуть потребувати на етапі запуску.

Фінансові потреби: 3 млн грн.

Джерела фінансування:

- Місцевий бюджет (50%)
- Гранти та міжнародні донори (30%)
- Приватний сектор (20%)

Виконавці: Органи місцевого самоврядування, громадські організації.

Види робіт: Ремонт та облаштування приміщень, набір підприємців, надання послуг.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Вибір приміщення, ремонт та облаштування, пошук партнерів.
- 2026-2027 роки: Робота інкубатора, підтримка підприємців, моніторинг результатів.

Проект 2.1.1: «Інформаційна кампанія для інвесторів та потенційних клієнтів. Проект «Зроблено в Шацьку»

Опис проекту: Проект «Інформаційна кампанія для інвесторів. Проект “Зроблено в Шацьку”» має на меті популяризацію інвестиційного потенціалу Шацької громади та підвищення її привабливості для інвесторів шляхом розробки та поширення професійних промоційних матеріалів. Кампанія презентуватиме громаду як перспективне місце для ведення бізнесу, з особливим акцентом на ключові сектори: туризм, сільське господарство, переробна промисловість та ремесла. Інформаційна кампанія надасть детальну інформацію про наявні ресурси, інфраструктуру, особливості громади, а також можливості для інвестицій і розвитку, підкреслюючи, що інвестування в громаду сприятиме не тільки економічному зростанню, але й підтримці місцевих культурних і природних особливостей.

Основою кампанії стане бренд “Зроблено в Шацьку”, що буде використовуватись як символ якості та ідентичності продукції, виробленої в громаді. Це може охоплювати продукти сільського господарства, крафтові вироби, туристичні послуги та інші локальні ініціативи. Бренд підкреслюватиме зв'язок із громадою, акцентуючи на тому, що підтримка місцевих виробників та послуг сприяє розвитку регіону, збереженню культурної спадщини та створенню робочих місць для жителів громади.

В поєднанні з популяризацією громади в цілому, проект спрямований на підвищення інвестиційної привабливості через пропозицію отримання знаку «Зроблено в Шацьку», який має стати популярним і відповідно сприяти продажам.

Компоненти проекту включають:

- **Розробку бренду «Зроблено в Шацьку»** та створення логотипу, який буде використовуватись на всіх матеріалах, продукції та послугах, що мають місцеве походження.
- **Підготовку промоційних матеріалів** (презентації, брошури, відео, фотоматеріали), що презентуватимуть інвестиційні можливості та специфіку Шацької громади.
- **Цифрову платформу та веб-ресурси:** створення сторінок у соціальних мережах, де буде розміщено інформацію для потенційних інвесторів, історії успіху, відгуки підприємців і галерея продуктів, виготовлених у громаді.
- **Участь у регіональних та міжнародних інвестиційних форумах** з метою презентації громади та залучення інвестицій. Підготовка стендів, презентаційних матеріалів і демонстрацій продукції, виготовленої в громаді, для показу на форумах і виставках.

Цільова аудиторія включає потенційних інвесторів, представників бізнесу, що шукають можливості для співпраці або розширення своєї діяль-

ності, а також туристів, які можуть зацікавитися місцевими продуктами й послугами.

Очікувані результати проекту:

- Підвищення впізнаваності Шацької громади як інвестиційно привабливого регіону.
- залучення інвесторів у сфери туризму, агробізнесу та виробництва.
- Підтримка та стимулювання місцевого малого бізнесу за рахунок популяризації бренду «Зроблено в Шацьку».
- Зростання попиту на локальні продукти та послуги серед туристів і національних партнерів.

Фінансові потреби: 500 тис грн на рік.

Джерела фінансування:

- Місцевий бюджет (50%)
- Гранти та міжнародні донори (30%)
- Приватний сектор (20%)

Виконавці: Органи місцевого самоврядування, громадські організації, агенції з розвитку.

Види робіт:

- Розробка та дизайн промоційних матеріалів.
- Створення цифрових платформ для поширення інформації.
- Підготовка інформаційних матеріалів для регіональних та міжнародних форумів.
- Проведення заходів з просування бренду «Зроблено в Шацьку» на інвестиційних майданчиках.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Розробка бренду та промоційних матеріалів, підготовка презентаційної платформи, планування інформаційної кампанії.
- 2026-2029 роки: Проведення кампанії, оновлення інформаційних матеріалів, регулярна участь у форумах, виставках та інших заходах для презентації громади і бренду «Зроблено в Шацьку».

Цей проект стане ключовим інструментом для підвищення інвестиційної привабливості громади та сприятиме довгостроковому розвитку економіки Шацької громади.

Проект 2.2.1: «Щорічний інвестиційний форум у Шацьку»

Опис проекту: Проект «Щорічний інвестиційний форум у Шацьку» має на меті створення щорічного майданчика для презентації інвестиційних можливостей громади, налагодження контактів із потенційними інвесторами та просування місцевих проектів, що мають високий інвестиційний потенціал. Форум стане важливою подією як для регіону, так і для бізнес-спільноти, дозволяючи місцевій владі, підприємцям та інвесторам обговорювати перспективи економічного розвитку, представляти готові інвестиційні проекти та знаходити партнерів для їх реалізації.

Щорічний форум покликаний не тільки популяризувати Шацьку громаду як перспективний регіон для інвестицій, а й посилити її позиції серед інших регіонів, підвищуючи її впізнаваність на національному та міжнародному рівнях. Інвестори зможуть детально ознайомитися з інвестиційними умовами та перевагами громади, отримати інформацію про підтримку з боку місцевої влади, а також обговорити можливості співпраці з місцевими підприємцями та представниками громади.

Основні компоненти форуму включатимуть:

- **Презентацію інвестиційних проектів** громади, таких як туризм, сільське господарство, екологічний бізнес, крафтові виробництва та переробна промисловість. Кожен із цих секторів має значний потенціал для розвитку та може бути привабливим для інвестицій.
- **Експертні панелі та круглі столи** на актуальні теми економічного розвитку, інвестиційних стратегій, регіональної підтримки бізнесу та розвитку сільських територій. Це забезпечить можливість обміну досвідом і знаннями між учасниками форуму та сприятиме розширенню бачення для місцевих підприємців і влади.
- **Нетворкінг-сесії для особистих зустрічей** для особистих зустрічей і обговорення індивідуальних можливостей співпраці, що дозволить підприємцям громади та потенційним інвесторам обговорити деталі інвестиційних угод, вимоги до фінансування, ризику та умови.
- **Інформаційні стенди**, та виставкові зони, де місцеві підприємці зможуть представити свою продукцію, послуги та інвестиційні проекти. Виставковий формат дозволить інвесторам ознайомитися з продукцією, виготовленою у громаді, та оцінити перспективи співпраці

Форум планується проводити щороку, що дасть змогу забезпечити сталий інтерес до громади серед інвесторів і послідовно оновлювати інформа-

цію про нові інвестиційні можливості. Кожен рік буде включати оновлену презентацію інвестиційних проєктів, що дозволить інвесторам бачити результати реалізації попередніх ініціатив та нові можливості для вкладень.

Цільова аудиторія форуму складається з національних та міжнародних інвесторів, представників бізнес-спільноти, експертів із питань інвестування, регіональних органів влади, підприємців громади та громадських діячів. Важливою частиною учасників форуму будуть представники фінансових організацій, державних установ та фондів, які зацікавлені у підтримці регіонального розвитку.

Фінансові потреби: 500 тис грн на рік.

Джерела фінансування:

- Місцевий бюджет (40%)
- Спонсори та приватні інвестори (20%)
- Міжнародні донори та гранти (40%)

Виконавці: Органи місцевого самоврядування, місцевий бізнес.

Види робіт: Підготовка та організація заходу, пошук партнерів, залучення інвесторів.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Підготовка до форуму, пошук учасників та партнерів, проведення пілотного заходу
- 2026-2027 роки: Щорічне проведення форуму, оцінка результатів.

Проект 3.1: «Розробка туристичних маршрутів та онлайн-карти громади»

Опис проєкту: Проєкт «**Розробка туристичних маршрутів та онлайн-карти громади**» має на меті розвиток туристичного потенціалу Шацької громади за допомогою створення структурованих туристичних маршрутів і зручної цифрової платформи для навігації. Цей проєкт дозволить туристам отримати кращі можливості для задоволення власних туристичних потреб, повну інформацію про туристичні об'єкти, природні пам'ятки, культурні зони, місця для відпочинку, кемпінг та інші цікаві локації. Онлайн-карта громади стане зручним інструментом для мандрівників, а також підвищить привабливість громади як туристичного напрямку.

Туристичні маршрути будуть розроблені таким чином, щоб охопити найважливіші й найпривабливіші для туристів місця громади, забезпечуючи зручність пересування між об'єктами та надаючи корисну інформацію про кожен із них. Онлайн-карта з інтерактивними можливостями стане

віртуальним путівником, який туристи зможуть використовувати для планування своїх маршрутів, перегляду відстаней, доступу до фотографій та коротких описів кожного об'єкта. Це сприятиме популяризації громадських об'єктів та природних ресурсів, а також підтримуватиме ідею екологічного туризму, орієнтованого на взаємодію з природою без шкоди для довкілля.

Основні компоненти проекту:

- **Розробка туристичних маршрутів:** Створення декількох тематичних маршрутів з урахуванням різних інтересів туристів, таких як природні маршрути (для відвідування озер, лісів), культурні маршрути (для огляду місцевих пам'яток, культурних об'єктів) та активні маршрути (для велопогулянок і пішохідного туризму).
- **Інтерактивна онлайн-карта:** Створення цифрової карти громади, де будуть позначені основні туристичні об'єкти, кемпінгові зони, пішохідні та веломаршрути, а також інші місця, що можуть зацікавити відвідувачів. Карта буде доступна на сайті громади та через мобільний додаток, що дозволить туристам зручно користуватись нею під час перебування у громаді.
- **Опис об'єктів та навігаційна інформація:** Кожен об'єкт на карті буде супроводжуватися коротким описом, фотографіями, історичними фактами та рекомендаціями для відвідувачів. Додатково, для зручності, карта включатиме навігаційні підказки, інформацію про відстань між об'єктами та час, необхідний для їх відвідування.
- **Функція планування маршруту:** Користувачі зможуть самостійно планувати свої маршрути, відзначаючи обрані об'єкти для відвідування, створюючи індивідуальний маршрут та отримуючи розрахунок відстаней і часу в дорозі.
- **Інформаційні стенди та QR-коди на об'єктах:** У туристичних локаціях будуть встановлені інформаційні стенди та QR-коди, які, зчитуючи смартфоном, користувачі зможуть швидко отримати доступ до карти, маршруту чи додаткової інформації про об'єкт.

Цільова аудиторія проекту охоплює як туристів, що вперше відвідують громаду, так і тих, хто регулярно приїздить до Шацька. Також карта буде корисною для мешканців громади, які зможуть легко орієнтуватися в туристичній інфраструктурі та користуватися зручним інструментом для рекомендацій відвідувачам.

Фінансові потреби: 1 млн грн.

Джерела фінансування:

- Місцевий бюджет (40%)
- Гранти на розвиток туризму (30%)
- Державні програми (30%)

Виконавці: Органи місцевого самоврядування, місцеві представники туристичного бізнесу, туристичні агенції.

Види робіт: Створення маршрутів, розробка онлайн-карти, публікація інформації.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Планування маршрутів, розробка онлайн-карти.
- 2026-2007 роки: Популяризація маршрутів, оновлення інформації.

Проект 3.2.1: «Інфраструктура для екотуризму»

Опис проекту: Проект «Інфраструктура для екотуризму» спрямований на створення екологічно дружньої та стійкої інфраструктури для активного відпочинку, що допоможе подовжити туристичний сезон у Шацькій громаді. В умовах, коли туристичний потік зосереджений переважно влітку, громада має величезний потенціал для розвитку всесезонного екотуризму, який приверне увагу відвідувачів і в осінні, і весняні місяці. Основними елементами проекту будуть кемпінги, велодоріжки, пішохідні маршрути та зони для пікніків, які будуть розроблені так, щоб забезпечити комфорт для туристів та мінімізувати вплив на довкілля.

Проект створює інфраструктуру, яка дозволить відвідувачам проводити більше часу на природі, досліджувати мальовничі озера, ліси та природні заповідники, а також зручно переміщатися між ними без шкоди для екосистеми. Екотуристична інфраструктура розширить спектр туристичних можливостей, забезпечуючи привабливі умови для сімейного відпочинку, відпочинку з друзями та різних активностей, таких як кемпінг, піші прогулянки, велоспорт та спостереження за природою. Це дозволить активізувати туристичну галузь навіть у міжсезоння, сприяючи сталому розвитку громади.

Основні компоненти інфраструктури включатимуть:

- **Кемпінгові зони:** Спеціально облаштовані зони для кемпінгу з мінімальним впливом на природу. У кожній зоні буде передбачено місця для наметів, організовано доступ до санітарних вузлів, зон для приготування їжі та збору сміття, що забезпечить комфорт для туристів та збереження чистоти територій. Кемпінги дозволять відвідувачам залишатися в громаді на триваліший період та захоплять їх до відвідування громади у будь-яку пору року.
- **Велосипедні доріжки та маршрути:** Встановлення мережі велодоріжок дозволить туристам зручно пересуватися між різними природними та культурними об'єктами громади, під-

тримуючи активний спосіб життя та екологічний транспорт. Велосипедні маршрути стануть цікавим варіантом для відпочинку в теплі місяці та додатковою причиною міжсезоння.

- **Пішохідні маршрути:** Маршрути, спеціально розроблені для піших прогулянок, прокладатимуться вздовж мальовничих лісів, озер та природних пам'яток, дозволяючи туристам зануритися в красу природи. Деякі маршрути будуть адаптовані для людей різного рівня фізичної підготовки, що дозволить привабити ширше коло відвідувачів, зокрема сім'ї з дітьми, літніх людей та професійних мандрівників.
- **Зони для пікніків:** Облаштування зон для пікніків з екологічно чистими матеріалами, що дозволять туристам комфортно відпочивати серед природи, не завдаючи шкоди навколишньому середовищу. Зони для пікніків включатимуть лавки, столи та місця для збору сміття, сприяючи підтримці чистоти території.

Екотуристична інфраструктура матиме такі переваги:

- **Подовження туристичного сезону:** Замість концентрації туристів лише влітку, Шацька громада зможе залучати туристів у весняні, осінні, а подекуди й зимові місяці. Це сприятиме рівномірнішому надходженню доходів від туризму протягом року, що стане важливим чинником сталого розвитку громади.
- **Екологічна свідомість:** Проєкт передбачає облаштування інфраструктури з екологічно чистих матеріалів, що забезпечить мінімальний вплив на довкілля. Інформаційні стенди та вказівники на маршрутах інформуватимуть туристів про важливість збереження природи та дбайливого ставлення до екосистеми.
- **Розвиток місцевого бізнесу:** Створення умов для кемпінгу та активного відпочинку стимулюватиме розвиток місцевих підприємств, таких як оренда велосипедів, продаж продуктів для туристів, екскурсійні послуги, послуги харчування та ремесел. Таким чином, інфраструктура для екотуризму підтримуватиме місцеву економіку.
- **Підвищення привабливості громади для сімейного туризму:** Розширення можливостей для безпечного відпочинку на природі зробить громаду привабливою для родинного туризму, оскільки активності на свіжому повітрі є популярними серед сімей з дітьми.

Фінансові потреби: 2 млн грн.

Джерела фінансування:

- Місцевий бюджет (40%)
- Гранти на екотуризм (40%)
- Спонсори (20%)

Виконавці: Органи місцевого самоврядування, місцеві екологічні організації.

Види робіт: Облаштування зон відпочинку, будівництво велодоріжок та пішохідних маршрутів.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Планування та проєктування інфраструктури.
- 2026-2029 роки: Будівництво та облаштування об'єктів, підтримка та обслуговування.

Проєкт 3.3.1: «Фестиваль «Свято озера Світязь»

Опис проєкту: Проведення щорічного фестивалю, присвяченого культурним особливостям громади та озеру Світязь, для залучення туристів і популяризації громади як туристичного регіону.

Фінансові потреби: 1 млн грн на рік.

Джерела фінансування:

- Місцевий бюджет (10%)
- Спонсори (90%)

Виконавці: Органи місцевого самоврядування, департамент культури та туризму.

Види робіт: Підготовка програми, залучення спонсорів, організація заходу.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Підготовка програми та логістики фестивалю.
- 2026-2029 роки: Проведення фестивалю, оцінка впливу.

Проєкт 3.4.1: «Розвиток санаторно-лікувальної інфраструктури на базі ВОС «Лісова пісня»

Опис проєкту: Проєкт «Розвиток санаторно-лікувальної інфраструктури на базі ВОС «Лісова пісня» спрямований на розширення та модернізацію послуг для надання медичної, фізичної та психологічної реабілітації. Саме розташування Санаторію у мальовничій зоні поблизу озер Шацької громади, модернізація цього закладу має всі передумови для створення сучасного центру реабілітації та відновлення здоров'я. Зважаючи на по-

требу України в спеціалізованих реабілітаційних закладах для ветеранів, військових, переселенців та громадян, які постраждали від війни, такий заклад може стати важливим об'єктом для підтримки фізичного та психологічного здоров'я.

Основна ідея проєкту – модернізувати інфраструктуру та покращити умови на базі Санаторію “Лісова пісня” для лікування й реабілітації пацієнтів, розширивши спектр послуг для фізичної терапії, психологічної підтримки, травматології, нейрореабілітації та кардіології. Завдяки фінансуванню з місцевого бюджету, а також залученню державних і міжнародних грантів, проєкт дозволить створити спеціалізовані реабілітаційні програми, включаючи роботу з сучасним обладнанням та інтеграцію новітніх методик відновлення.

Основні компоненти проєкту:

- **Модернізація лікувальних відділень та процедурних кабінетів:** Переоснащення кабінетів для фізіотерапії, гідротерапії, лікувальної фізкультури, масажу та інших послуг для забезпечення сучасного рівня медичних процедур. Це включатиме закупівлю обладнання для реабілітації після поранень, нейро-травм та посттравматичних розладів.
- **Розвиток інфраструктури для психологічної та емоційної реабілітації:** Створення спеціалізованих кімнат для арт-терапії, групових сесій психологічної підтримки, кімнат релаксації та медитації. Такі послуги будуть особливо корисними для людей, які пережили травматичний досвід війни.
- **Будівництво та облаштування спортивно-реабілітаційних зон:** Створення тренажерних залів для лікувальної фізкультури, басейнів для гідротерапії, а також відкритих зон для прогулянок, занять на свіжому повітрі, що буде ефективним для фізичного відновлення.
- **Співпраця з фахівцями з реабілітації:** Залучення медичних фахівців, психологів, фізіотерапевтів, що мають досвід роботи з пацієнтами, які потребують спеціальної підтримки. Лікарня-санаторій може організовувати програми підвищення кваліфікації для працівників з метою інтеграції найновіших реабілітаційних методик.
- **Цифровізація обслуговування та впровадження системи електронної медицини:** Створення зручної цифрової системи для управління послугами санаторію, ведення записів пацієнтів та інтеграції з іншими медичними установами, що надасть змогу пацієнтам отримувати безперервну допомогу.

Цільова аудиторія проєкту включає військових, ветеранів, цивільних, які постраждали внаслідок війни, а також інших пацієнтів, що потребують відновлення після травм і стресу. Такий заклад буде корисним також для населення громади та інших регіонів, створюючи нові можливості для

лікування та реабілітації.

Очікувані результати проекту:

- **Покращення якості та доступності реабілітаційних послуг** у громаді та на обласному рівні, що стане важливим внеском у підтримку здоров'я тих, хто постраждав від війни.
- **Збільшення кількості місць для реабілітації:** Завдяки розширенню інфраструктури та обладнанню санаторію можна буде приймати більшу кількість пацієнтів.
- **Стимулювання економічної активності:** Проект забезпечить нові робочі місця, сприятиме розвитку місцевого бізнесу (наприклад, у сфері послуг для відвідувачів), та збільшить кількість відвідувачів громади, особливо у міжсезоння.
- **Підвищення рівня обслуговування та медичного забезпечення:** Інфраструктура та сучасне обладнання дозволять надавати послуги високого рівня, що залучатиме пацієнтів не лише з України, а й із-за кордону.

Фінансові потреби: 10 млн грн (обсяг фінансування на рік залежить від доступності співфінансування з обласного бюджету та грантів)

Джерела фінансування:

- Обласний бюджет (50%)
- Місцевий бюджет (20%)
- Державні програми підтримки реабілітації (20%)
- Міжнародні гранти та донори (10%)

Виконавці: Обласна адміністрація, місцева влада Шацької громади, керівництво ВОС «Лісова пісня», міжнародні організації, що підтримують програми реабілітації.

Види робіт:

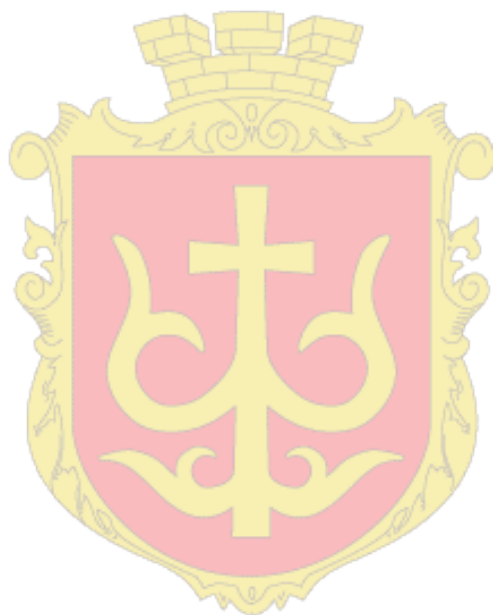
- Модернізація та ремонт існуючих приміщень.
- Закупівля та встановлення сучасного реабілітаційного обладнання.
- Облаштування інфраструктури для спортивно-реабілітаційної діяльності.
- Розробка реабілітаційних програм та навчання персоналу.

Етапи реалізації:

- 2025 рік: Планування, узгодження співфінансування, початок модернізації інфраструктури.
- 2026-2027 роки: Закупівля обладнання, облаштування приміщень, розробка програм реабілітації.

- 2028-2027 роки: Налагодження роботи з пацієнтами, запуск програми реабілітаційних послуг, моніторинг ефективності.

Проект «Розвиток санаторно-лікувальної інфраструктури на базі ВОС «Лісова пісня» сприятиме розширенню реабілітаційних послуг, забезпеченню довготривалого лікування для ветеранів та населення, а також зміцненню статусу громади як центру медичного та оздоровчого туризму.

 ants.org.ua info@ants.org.ua @ANTSngo @ants.ngo

Проект «Зміцнення співпраці між органами місцевого самоврядування та підприємствами у сфері місцевого економічного розвитку територіальних громад Волинської області» реалізується Мережею захисту національних інтересів «АНТС» та став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проект USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цього матеріалу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.